Jaarverslag **2020**

Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe

recreatieschap.nl

Ruitervoorde
Drentsche Aa
(project Hippisch Toerisme)

Recreatieschap **Drenthe**

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2020

Recreatieschap Drenthe 5

Bericht van het Dagelijks Bestuur 6
- A. Inleiding 6
  - Ontwikkelingen 2020 6
  - Economisch belang 7
  - Nieuw beleid 8
  - Inzet gemeenten 8
  - Afstemming 9
- B. Taken 10
  - Beleidsontwikkeling en -ondersteuning 10
  - Routebureau 10
  - Projectontwikkeling en beheer stimuleringsfonds 12
- C. AORTA 13
- D. Doelmatigheid en rechtmatigheid 13
- E. Communicatie 14
- F. Resultaat boekjaar 16
- G. Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 16

Programmaverantwoording 17
1. Personeel 17
2. Huisvesting 17
3. Onderhoud 18
4. Verkoop gronden Pottendijk 19
5. Overige 20
6. Bestuur 21
7. Stimuleringsfonds 21
8. Projectverantwoording 22
9. Toekomstverwachting 27

Jaarrekening 2020

Balans 30

Programmarekening 31

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 32
1. Inleiding 32
2. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening 32

Toelichting op de balans 36

Toelichting op de programmarekening 42

Controleverklaring 50
1. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 51

Verplichte paragrafen 55

Bijlagen 63
1. Bijdrage gemeenten in de exploitatiekosten 64
2. Bijdrage gemeenten in het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme 65
3. Overzicht materiële vaste activa 66
4. a. Onderhanden projecten 68
   b. Toelichting op lopende projecten 70
5. Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme 76
6. Bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme 80
7. WNT-verantwoording 2020 81
8. Gebeurtenissen na balansdatum 82

Routes aan elkaar knopen met het fietsknooppunten-netwerk

Daarom Recreatieschap Drenthe

Het Recreatieschap is al ruim 20 jaar gespecialiseerd in recreatie en toerisme. Het Recreatieschap adviseert bestuurders, overheden en ondernemers. Daarnaast is zij actief bij conceptontwikkeling, realisatie en exploitatie van projecten en routestructuren.

Het Recreatieschap snapt hoe bestuurlijke processen verlopen en beweegt zich proactief op de recreatiemarkt. Zo creëert zij kansen voor haar opdrachtgevers, mogelijkheden voor ondernemers en resultaten voor recreanten en toeristen.

Recreatieschap Drenthe

Missie

Het Recreatieschap is uniek in Nederland als samenwerkingsverband van de deelnemende gemeenten. Het Recreatieschap richt zich op coördinatie, advisering, plan- en projectontwikkeling, uitvoering en beheer.

Recreatie en toerisme is van groot belang voor de vitaliteit van Drenthe en Ooststellingwerf. Het Recreatieschap ontwikkelt, ondersteunt en voert uit met oog voor de omgeving en in de wetenschap dat recreatie en toerisme van groot belang zijn voor de vitaliteit van Drenthe en Ooststellingwerf.

Het Recreatieschap is een gemeenschappelijke regeling van alle Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. De onderlinge samenwerking is een voorwaarde om tot recreatief-toeristisch beleid te komen. Immers de gebruiker, de toerist en recreant, kent geen (gemeente)grenzen.

Strategie

Het Recreatieschap:

- staat voor een integrale aanpak op bovenlokaal niveau;
- wil kennis ontwikkelen en delen;
- staat voor samenwerken, duurzaamheid en innovatie;
- lobbyt vanuit een gerichtheid op haalbare resultaten;
- staat voor een moderne, wendbare organisatie waar de kracht zit in het ontwikkelingsperspectief van haar medewerkers;
- positioneert zich sterk binnen haar netwerk c.q. haar opdracht.

Om haar doelen te bereiken werkt het Recreatieschap nauw samen met veel organisaties, zoals Marketing Drenthe, provincies, HISWA-RECRON Drenthe, KHN afdeling Drenthe, NTFU, ANWB, IVN, Staatsbosbeheer, Wielerplatform en vele anderen. Juist deze samenwerking is belangrijk binnen het complexe speelveld van de recreatief-toeristische sector.

N.B.: De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe zijn alle Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Voor de leesbaarheid wordt in dit jaarverslag en -rekening gesproken over Drenthe en Drentse ontwikkelingen maar dit betreft ook de gemeente Ooststellingwerf.

Nieuw kantoor Recreatieschap, Drift 11c te Dwingeloo

Bericht van het **Dagelijks bestuur**

A. Inleiding

Wij bieden u dit jaarverslag 2020 aan met hierin opgenomen de jaarrekening 2020. De jaarrekening is gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring van UNP accountants adviseurs te Assen.

Ontwikkelingen 2020

Helaas kan het niet anders dan eerst stil te staan bij de crisis veroorzaakt door het Covid-19 virus vanaf maart 2020. Een sector die jaar op jaar groei vertoonde is hierdoor abrupt tot stilstand gekomen.

Restaurants, cafés en dagrecreatieve bedrijven zijn verplicht gesloten geweest. Ook vakantieparken en hotels zijn veelal een deel van het jaar gesloten geweest door noodverordeningen of een te lage bezettingsgraad. Ook de beperkte zakelijke bestedingen in restaurants, hotels en evenementen hadden forse impact. Het internationale toerisme is fors afgenomen en het zal de nodige tijd vergen voordat gesproken kan worden van herstel. Wel hebben meer Nederlanders dit jaar vakantie gevierd in eigen land. Marketing Drenthe heeft de ontwikkeling in de provincie Drenthe in kaart gebracht. Accommodaties draaiden een bijzonder goede zomer. Vooral de bungalowparken en een groot deel van de campings, hotels en B&B's ontvingen meer gasten. Groepsaccommodaties hebben het daarentegen zwaar gehad.

De impact van de Covid-19 crisis op recreatie en toerisme is zowel mondiaal, landelijk als op bedrijfsniveau enorm. In positieve zin is Drenthe herontdekt als provincie waar fantastisch de vrije tijd kan worden doorgebracht. De uitdaging voor 2021 en verder is de nieuwe gasten, die Drenthe (weer) hebben leren kennen, vast te houden en te verleiden hun 1e en 2e vakantie in Drenthe door te brengen. Het Recreatieschap verwacht dat in 2021 het eerste herstel zichtbaar zal worden en spreekt de hoop uit dat in 2022 (zie trends) alle sectoren binnen de recreatief-toeristische sector minimaal weer het niveau van 2019 behalen.

In het verslagjaar is op verzoek van de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) een ambtelijke werkgroep met een 2-tal ondernemers samengesteld die onder leiding stond van het Recreatieschap. Deze werkgroep adviseerde de VRD over de impact van de coronamaatregelen op de sector. Wekelijks kwam de werkgroep bijeen om de stand van zaken te bespreken. Het Recreatieschap en de werkgroep adviseerden de VRD vanuit 'het doel van een maatregel' en niet naar 'de letter van de maatregel'.

Op deze manier is geprobeerd de schade voor de sector te beperken en daar waar mogelijk ruimte voor ondernemerschap te behouden. Daarnaast heeft het Recreatieschap samen met de afdeling communicatie van de VRD gewerkt aan het vertalen van landelijke richtlijnen naar de praktijk van alledag.

Tevens was in 2020 een werkgroep actief op initiatief van en onder voorzitterschap van de voorzitter van het Recreatieschap de heer R.E. Kleine. Het doel van deze werkgroep was 'vooruit te denken' over perspectieven voor de sector na de covid-19 crisis. In deze groep waren vertegenwoordigd: Koninklijke Horeca Nederland afdeling Drenthe, HISWA-RECRON, provincie Drenthe, Marketing Drenthe, 'programma 'IkBenDrentsOndernemer' en de TaskForce Vitale Vakantieparken.

Covid-19 en de interne organisatie
Op 15 maart 2020 kreeg ook de interne organisatie van het Recreatieschap te maken met de impact van Covid-19. De medewerkers van het Routebureau werken in de buitenlucht en bleven hun uitvoerende werkzaamheden verrichten. De ontwikkeling van de wandelknooppuntennetwerken en het onderhoud van de andere routes en netwerken kwamen hiermee niet in gevaar. Het organiseren van de betrokkenheid van de inwoners, (dorps) belangenverenigingen en grondeigenaren bij de ontwikkeling van de wandelnetwerken was wel een punt van aandacht. Deze betrokkenheid organiseren kostte meer tijd doordat fysiek alleen één op één contact mogelijk was.

De beleids- en ondersteunende medewerkers werken vanaf 15 maart vanuit huis. Het Recreatieschap heeft, daar waar nodig, de medewerkers gefaciliteerd om hun werk thuis te kunnen blijven verrichten. In de praktijk betekende dit dat alle medewerkers van het Recreatieschap overgegaan zijn op een laptop of tablet in plaats van een desktop. Ook zijn alle medewerkers, vanwege de bereikbaarheid, voorzien van mobiele telefonie. Meerdere medewerkers zijn in de gelegenheid gesteld hun bureaustoel en beeldscherm mee naar huis te nemen. Een aantal medewerkers werd ingezet om, op verzoek, de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) te adviseren en de sector te ondersteunen. De medewerkers hebben inmiddels goed hun weg gevonden in het digitaal vergaderen en overleggen en kunnen op deze wijze hun werkzaamheden voortzetten.

De ervaringen opgedaan met thuiswerken hebben ook invloed gehad op de inrichting van de nieuwe kantoorlocatie van het Recreatieschap in Dwingeloo (minder vaste werkplekken). De medewerkers blijven in de toekomst de mogelijkheid houden hun werkzaamheden (gedeeltelijk) vanuit huis te verrichten. Kortom, de Covid-19 crisis heeft wel degelijk zijn impact gehad op de werkzaamheden van het Recreatieschap maar het team van het Recreatieschap heeft de schouders eronder gezet!

Economisch belang

De vrijetijdssector is een belangrijke economische sector in Drenthe. De ontwikkelingen in de sector en de economische impact wil het Recreatieschap ook graag door middel van cijfers kenbaar maken.

Tweejaarlijks wordt daarom een uitgave van de Monitor Toerisme Drenthe uitgebracht die opgesteld is door het onderzoeksbureau Ecorys. Eind 2020 is een actueel rapport opgesteld in opdracht van het bestuur. Hierin zijn de ontwikkelingen van 2019 in beeld gebracht, met een kleine vooruitblik naar het lopende jaar 2020.

Waar in 2017 bleek dat het toerisme in Drenthe steeds internationaler werd, was tijdens de coronacrisis juist te zien dat de toeristische sector afhankelijk is van binnenlands toerisme. Veel vakantiegangers die van plan waren hun vakantie in het buitenland te vieren, kwamen nu naar Drenthe. Uit de monitor blijkt dat een kwart van de ondernemers met een verblijfsaccommodatie in Drenthe, dankzij corona, nieuwe gasten heeft verwelkomd.

Omzet
In 2019 is de omzet binnen de recreatief-toeristische sector in Drenthe gestegen naar 1,16 miljard (2017: 1,10 miljard). In de Friese gemeente Ooststellingwerf werd € 62 miljoen omzet gegenereerd. Dagtochten zijn verantwoordelijk voor het grootste deel van de omzet, circa 57%. De overige 42% is toe te schrijven aan de verblijfsmarkt (bron: Ecorys 'Toerisme in Drenthe', november 2020). Drenthe doet het goed op toeristisch vlak. Het bezoekvolume, en de daaraan gerelateerde bestedingen en werkgelegenheid binnen de sector, is voor de vierde keer op rij gestegen. De effecten van de ontwikkelingen in 2020 zijn nog niet compleet in beeld.

Werkgelegenheid
De sector draagt hierdoor substantieel bij aan de provinciale economie. Het toerisme in Drenthe is een belangrijke banenmotor. Met circa 22.000 werkzame personen in de recreatief-toeristische sector, is het de vijfde grootste sector in de provincie. In 2019 bedroeg de totale werkgelegenheid in alle sectoren circa 221.600 werkzame personen. Hiermee komt ongeveer 1 op de 10 banen in de provincie Drenthe voort uit de toeristische bestedingen in de provincie. Het gaat hierbij zowel om de directe als de afgeleide werkgelegenheid bij toeristische bedrijven. Te denken valt onder andere aan werkgelegenheid bij verblijfsaccommodaties, attracties en de lokale middenstand en horeca.

Nieuw beleid

In 2019 is het 'Perspectief Bestemming Nederland 2030' (NBTC), de landelijke visie op toerisme in Nederland, ontwikkeld. Deze visie werd samengesteld door ruim honderd experts uit sectoren als toerisme, mobiliteit, onderwijs en cultuur. Ook bestuurders en inwoners waren hierbij betrokken.

In 2020 heeft het Recreatieschap samen met provincie Drenthe, Marketing Drenthe en 200 ondernemers gewerkt aan het Perspectief op Bestemming Drenthe 2030: een vrijetijdsagenda voor Drenthe. Dit perspectief is van en voor de gehele sector. Gezamenlijk worden stappen gezet om van Drenthe een toekomstbestendige bestemming te maken. Dat vraagt inspanning, enthousiasme, denk- en doekracht van ondernemers, overheden en inwoners.

In het Perspectief presenteert de vrijetijdssector een andere kijk op recreatie en toerisme van de toekomst. Er zijn meerdere scenario's denkbaar, maar vast staat dat een recreatief-toeristische sector die in balans staat met haar inwoners en robuuste natuur, Drenthe kunnen laten bloeien. Het doel is de kracht te benutten van de vrijetijdssector voor bestemming Drenthe, waarbij bezoekers zich verbonden voelen met Drenthe, bedrijven zich kunnen ontwikkelen en bewoners hun trots delen.

Hiervoor is het nodig dat overheden prioriteit geven aan de bezoekerseconomie en samenwerken met bedrijven en inwoners. Ook is er grote behoefte aan verbeterde data en inzichten over onder andere bezoekersgedrag.

Belangrijk is het besef dat toerisme ook een middel is om grotere maatschappelijke vraagstukken op te lossen die bijdragen aan het algemeen en gedeeld belang (welzijn en welvaart) van Nederland.

Inzet gemeenten

Het economische belang van toerisme voor de Drentse economie in het algemeen en voor de eigen inwoners in het bijzonder vraagt een actief beleid van de gemeenten.

Het behoud c.q. zorgen voor groei van de toeristische bedrijvigheid gaat niet vanzelf. Gemeenten zullen dan ook met nadruk een actief economisch beleid moeten voeren ten aanzien van de recreatief-toeristische sector

om daarmee de werkgelegenheid en de vitaliteit van de regionale economie te waarborgen. Het is en blijft van belang dat de politiek sterk blijft focussen op recreatie en toerisme in de provincie Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf.

Publieke investeringen die het toerisme stimuleren, zullen noodzakelijk zijn en blijven om de vitaliteit van de sector te behouden. De economische effectiviteit is voor een belangrijk deel mede afhankelijk van de bereidheid tot publieke betrokkenheid. Betrokkenheid bij de realisatie van infrastructuur, zoals fiets- en wandelpaden, parkeervoorzieningen, bewegwijzering enzovoort, maar tevens ook voorwaardenscheppend ten aanzien van de mogelijkheden van bedrijven voor verdere ontwikkeling. Verder stimuleert de provincie Drenthe ook recreatief-toeristische ontwikkelingen die gekoppeld kunnen worden aan de initiatieven van de gemeenten.

Afstemming

De basis voor effectief beleid stoelt op afstemming en samenwerking. Via het Recreatieschap kunnen gemeenten hun recreatief-toeristisch beleid op elkaar afstemmen; vooral daar waar het gemeentegrensoverschrijdende activiteiten betreft.

Ook de samenwerking met de diverse andere spelers binnen het werkveld, met name de ondernemers, is de basis voor effectief beleid. Via het Recreatieschap kunnen gemeenten actief en adequaat inspelen op de wensen en behoeften van de sector en daardoor het sociaal-economische belang versterken.

B. Taken

Het Recreatieschap is een functionele schakel binnen de ontwikkeling van recreatie en toerisme. De kerntaken van het Recreatieschap zijn:

Beleidsontwikkeling en -ondersteuning

Een belangrijke taak van het Recreatieschap is de behartiging van de belangen van de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf op het gebied van recreatie en toerisme.

Hiertoe wordt door de bestuursleden van het Recreatieschap, de directeur en de medewerkers in een groot aantal organisaties, werkgroepen, stuurgroepen en andere overlegplatforms, geparticipeerd. Indien noodzakelijk en gewenst wordt beleid ontwikkeld.

Verder heeft het Recreatieschap een taak in het coördineren van beleid. Zij zoekt de verbinding tussen de recreatief-toeristische beleidsplannen van de gemeenten. Maar ook ten aanzien van de afstemming tussen provinciaal en gemeentelijk beleid en beleid en ontwikkelingen van derden, zoals natuurbeschermingsorganisaties, Gastvrij Drenthe, HISWA-RECRON, Koloniën van Weldadigheid en De Hondsrug UNESCO Global Geopark, zoekt zij de verbinding.

Ook de afstemming van grensoverschrijdende beleidsplannen hoort hierbij met Emsland Touristik, Grafschaft Bentheim en de buurprovincies Groningen, Fryslân en Overijssel.

Het Recreatieschap treedt ook adviserend op richting de gemeenten. Naast algemene adviezen voor alle gemeenten - bijv. advies Toeristenbelasting en Camperbeleid – worden ook individuele gemeenten, natuurbeschermingsorganisatie en ondernemers geadviseerd.

De communicatie, verspreiding van kennis en de verbinding binnen de sector is van belang. Hiervoor heeft het Recreatieschap een aantal instrumenten ontwikkeld, zoals de Recreatiesociëteit, het jaarlijkse Recreatiecongres en de eigen website van het Recreatieschap (www.recreatieschap.nl).

Routebureau

Het Routebureau van het Recreatieschap ontwikkelt, beheert en onderhoudt bewegwijzerde routes en routenetwerken op het gebied van wandelen en fietsen zodat de recreant actief kan genieten van Drenthe en Ooststellingwerf.

Afgelopen periode (mede a.g.v. covid-19 crisis) bleek dat ook de inwoners van Drenthe en Ooststellingwerf behoefte hebben aan de recreatieve routenetwerken en hier veel gebruik van maken. Het Recreatieschap heeft vooral veel complimenten ontvangen over de fiets- en wandelnetwerken en is zich mede daardoor nog meer van bewust geworden dat haar activiteiten en werkzaamheden zowel door inwoners als gasten gebruikt worden en van belang zijn.

Bewegwijzering themaroutes en fietsknooppunten-netwerk

Het behouden en versterken van de routenetwerken vraagt continue aandacht. Onder regie van het Recreatieschap maar samen met een poule van ruim 40 vrijwilligers wordt met name het wandelnetwerk gecontroleerd en onderhouden. Het fietsknooppuntennetwerk onderhoudt het Recreatieschap samen met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor het digitaal updaten van de routes wordt samengewerkt met Scauting Coaching & Detachering dat mensen met autisme ondersteunt in wonen, werken en leren.

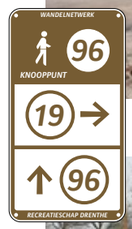
Het Routebureau werkt momenteel hard aan de realisatie van het wandelnetwerk in de provincie. Deze netwerken maken het voor de wandelaar op een eenvoudige wijze mogelijk zelf een kortere of langere wandelroute op maat uit te stippelen. Het netwerk leidt de wandelaar bovendien langs de minder bekende maar schitterende plekjes van Drenthe en Ooststellingwerf.

Het werkveld van het Routebureau bestaat uit:

- Bewegwijzerde wandel- en fietsroutes;
- Fietsknooppuntennetwerk;
- Wandelknooppuntennetwerk;
- Onderhoud en beheer van vier toiletvoorzieningen voor de recreatievaart bij Havelte, Rogat, Echten en Hoogersmilde. Bij deze toiletvoorzieningen zijn informatiepanelen en verhalenpalen rond de cultuurhistorie van de Drentse Hoofdvaart en de Hoogeveense Vaart geplaatst. En het Recreatieschap doet een bijdrage in de kosten van een toiletvoorziening in Appelscha;
- Hippische routes. Het Recreatieschap heeft, projectmatig, de men- en ruiterroutes in de drukst bezochte gebieden van Drenthe weer op een kwalitatief aanvaardbaar basisniveau gebracht. Daarnaast regelt het Recreatieschap het onderhoud en beheer via gebruikersgroepen bestaande uit menners en ruiters.

Bewegwijzering mogelijk gemaakt door het Buitensportfonds

Informatiepaneel wandelnetwerk Holtingerpoort

Projectontwikkeling en beheer stimuleringsfonds

Projectontwikkeling
Op verzoek van de gemeenten initieert, stimuleert en/of administreert het Recreatieschap projecten die tot doel hebben de recreatieve sector in Drenthe te versterken. Alle projecten waarbij het Recreatieschap op enige wijze bij betrokken is, hebben een stevige relatie met recreatie en toerisme, bijvoorbeeld het ontwikkelen en onderhouden van fiets-, MTB-, wandel- en hippische netwerken alsook themaroutes, zowel fysiek met bebording als digitaal. Ook projecten ter bevordering van de 'slagkracht' van de sector zoals Vitale Vakantieparken en het Recreatie Expert Team zijn onderdeel van onze portfolio (voor verder uitleg zie onderdeel Projectverantwoording, pag 22).

Beheer stimuleringsfonds
Ontstaan
In 1998 heeft het bestuur van het Recreatieschap besloten te komen tot de vorming van een fonds voor recreatie en toerisme ook wel het stimuleringsfonds genoemd (dit is ook opgenomen in de gemeenschappelijke regeling). Jaarlijks stellen de deelnemende gemeenten een bedrag voor dit fonds beschikbaar gebaseerd op een vaste bijdrage en een bedrag in samenhang met de toeristische overnachtingen. Een deel van de toeristenbelasting wordt via het Recreatieschap direct weer ingezet ter stimulering van de sector. De omvang van het fonds fluctueert daardoor. In 2020 was het fonds € 303.606,- groot.

Kinderwandelroute Kabouterspoor Holtingerpoort
Mogelijk gemaakt met een bijdrage uit het stimuleringsfonds voor recreatieschap en toerisme

Doelstelling
De doelstelling van het fonds is het op een effectieve en efficiënte wijze zorgdragen voor vernieuwing en stimulering van recreatie en toerisme in Drenthe in brede zin.
Met een toezegging van een bijdrage uit het fonds kunnen op snelle wijze andere subsidiegelden worden verkregen. Zo kan op alerte wijze worden ingespeeld op wensen vanuit overheden en bedrijfsleven. Projecten die niet of slechts met veel moeite zouden zijn gerealiseerd, zijn door inzet van het fonds toch uitvoerbaar gebleken. De opzet was dan ook in de afgelopen jaren zeer succesvol. De fondsmiddelen zorgen voor een grote multiplier in relatie tot de inzet van andere (subsidie)middelen.

Inzet
In de afgelopen periode van 5 jaar (2016 - 2020) is via de inzet van het stimuleringsfonds een investering in het Drents/Ooststellingwerfs recreatief-toeristisch product van circa € 8.615.779,- gerealiseerd. Met een bijdrage van € 1,- vanuit het stimuleringsfonds werd € 4,- aan mede-investeringen uitgelokt in 2020; een multiplierеffect van 4.

C. Aorta

De recreatief-toeristische beleidsadviseurs van de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf komen elke 6 weken bij elkaar. Dit Algemeen Overleg Recreatie en Toerisme Ambtenaren (AORTA) staat onder voorzitterschap van het Recreatieschap. Tijdens dit overleg delen de beleidsadviseurs hun kennis en ervaringen met elkaar. Regelmatig worden sprekers uitgenodigd voor het toelichten van onderwerpen.

Naar gelang de actualiteit worden, vanuit het AORTA, soms kleinere werkgroepen gevormd voor het werken aan adviezen voor gemeenten. Daarnaast worden in het overleg de plannen en projecten van het Recreatieschap getoetst en waar nodig de ambtenaren van gemeenten hierbij betrokken.

Regelmatig spelen dezelfde dossiers bij meerdere gemeenten. Het blijkt dan effectief onderling ervaringen uit te wisselen. Het Recreatieschap organiseert ook cursussen voor de leden van het AORTA. Op deze wijze versterkt het Recreatieschap de kennisontwikkeling van de beleidsadviseurs binnen de gemeenten.

D. Doelmatigheid en rechtmatigheid

De aard en omvang van het Recreatieschap laten drie kenmerken zien:
- **Kleinschaligheid;**
- **Effectiviteit;**
- **Intensiviteit (veel projecten).**

Doelmatigheid

Het Recreatieschap werkt voortdurend aan de verbetering van de bedrijfsvoering en de administratieve opzet, waarbij mede de aanbevelingen van de accountant worden betrokken.

Nieuwe ontwikkelingen, verdergaande digitalisering e.d. worden gesignaleerd en waar mogelijk doorgevoerd. De invordering van rekeningen, het verrichten van betalingen en het zorgen voor tijdige en juiste bevoorschotting van subsidiemiddelen heeft ook in het afgelopen jaar aandacht gehad.

Rechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole en het speelveld waarbinnen het Recreatieschap zich beweegt, zijn volgens de van toepassing zijnde interne en externe regelgeving de volgende zaken onder de aandacht:

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), inclusief notities van de commissie BBV;
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO);
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe;
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden;
- Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van het Recreatieschap;
- Verordening op de controle van het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van het Recreatieschap;
- Rechtspositionele regelingen personeel en regelgeving belastingwetgeving;
- Regelgeving BTW;
- Wet Fido en treasurystatuut;
- Regelgeving Europees aanbesteden en staatssteun;
- Regelingen betreffende projectfinanciering (subsidievoorwaarden provincie Drenthe, Samenwerkingsverband Noord-Nederland, Interreg programma en dergelijke);
- Gemeentewet;
- Directiestatuut;
- Ambtenarenwet;
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT);
- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA);
- CAO Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO);
- Kadernota rechtmatigheid;
- Regeling vaststelling wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in begroting en jaarverslag provincies en gemeenten.

6 Vrijdag 13 november 2020 Hoogeveensche Courant Nieuws

‘Het is net het oplossen van een sudoku’

ECHTEN Het zuidelijk deel van de gemeente De Wolden heeft al enkele jaren een fraai wandelknooppuntennetwerk. „Wat gek dat wij dat in Ruinen nog niet hebben”, was de reactie van Johan van den Berg.

Hij was ooit voorzitter van de VTRB Ruinen, maar ook betrokken bij de stichting Promotie Ruinen. „Ik was daarmee gestopt en had nog wel wat tijd over. Ik dacht het wel eventjes te doen, het zou in een halfjaar wel geregeld zijn.” Niet dus. En dat bleek al toen Van den Berg zijn oor bij Jo Muller in Zuidwolde te luister ging leggen. Muller is in die hoek van de gemeente de man van de routes.

Eerste paal

Vooral het bij elkaar krijgen van de financiële middelen was niet makkelijk. Toch lukte het allemaal en kan het gebied Ruinen, Ruinerwold, Echten, Ansen, Rheebruggen en Berghuizen volgend voorjaar een prachtig netwerk tegemoet zien.

De symbolische eerste paal werd dinsdagmorgen in de grond gezet bij de ingang van Visio Huis te Echten door initiatiefnemer Johan van den Berg, met hulp van Marjan Koops van Recreatieschap Drenthe en onder toeziend oog van Annie Steenbergen namens samenwerkingspartner het Huus met de Belle.

De doorbraak voor Johan van den Berg, die er al in 2017 mee bezig was, lag in zijn toevallige ontmoeting met directeur Dick Dijkstra van Recreatieschap Drenthe. Subsidies kwamen binnen; niet maar ook van de gemeente De Wolden, de provincie Drenthe en de Stichting 1865 uit Ruinen, waar Van den Berg ook bestuurslid is.

Knooppunten

In totaal kunnen wandelaars 240 kilometer in deze omgeving wandelen via de knooppunten. De kruispunten waar de paaltjes met genummerde bordjes komen te staan, liggen al vast. „De routes zijn door het Recreatieschap gemaakt. Soms kregen we te maken met protesten van boeren, die liever geen wandelaars over de schouwpaden langs hun land wensten”, kijkt Marjan Koops terug. „Ze zijn ook bang dat er hondenpoep op het land terechtkomt, wat voor het vee niet gezond is. Daar hebben wij overigens al speciale bordjes voor, ook om mensen te wijzen op het afvalprobleem. Van den Berg: „Je probeert eigenlijk kleine rondjes te maken, als er dan een stukje wegvalt, wordt de lus groter. Ik denk dat de wandelaars dat niet zo erg vinden.”

De wandelroutes in de regio Ruinen-Ruinerwold sluiten goed aan op de routes naar Zuidwolde, de Wijk en buurgemeente Westerveld. Ook zijn bestaande routes in het netwerk opgenomen, zoals de ommetjes van Berghuizen. „We maken een conceptkaart en

Johan van den Berg zet de eerste paal voor het wandelnetwerk Ruinen-Ruinerwold recht. Anp Media / Peter Nefkens

daarmee gaan we het gebied in. Elk knooppunt heeft een nummer, het is net het oplossen van een sudoku.”

Prognose

De eerste prognose van Johan van den Berg was dat alles in 2019 al klaar zou zijn, dat wordt nu 2021. In week zeven van het nieuwe jaar begint het plaatsen van de paaltjes. Voor de periode daarna is een aantal wandelende vrijwilligers beschikbaar dat regelmatig de routes loopt. „Daarvoor hebben we het netwerk in zes blokken van 40 kilometer verdeeld, zo kunnen de vrijwilligers jaarlijks hun eigen blok controleren.”

Voor Van den Berg was het, als pleitbezorger van de lokale economie, belangrijk dat de wandelroutes langs de ondernemers voeren, zoals de vele horecabedrijven in het gebied. Behalve het plaatsen van paaltjes, worden ook her en der speciale panelen in de grond gezet, vergelijkbaar met die van de fietsknooppunten. Zo kunnen wandelaars hun route bepalen of aanpassen. Tevens komt er volgend jaar nieuw kaartmateriaal en zijn alle knooppunten al op de site van het Recreatieschap Drenthe te vinden. ■

Peter Nefkens

E. Communicatie

Belangrijk is goede informatie-uitwisseling met onze opdrachtgevers en andere belanghebbenden. Het Recreatieschap heeft een goede naamsbekendheid. Bij de toeristen en inwoners van Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf is zij minder direct in beeld.

Diverse kanalen

Het Recreatieschap zet voor haar communicatie diverse mediakanalen in: website, Twitter, Facebook, Instagram en LinkedIn.

Hierop is informatie te vinden over de organisatie, de lopende en afgeronde projecten, kennisbijeenkomsten en actuele rapporten en verslagen van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur. Ook via persberichten worden nieuwe ontwikkelingen onder de aandacht gebracht.

Netwerken/samenwerken

Het Recreatieschap heeft namens de gemeenten een spilfunctie binnen het recreatief-toeristisch werkveld. Met vele organisaties zoekt zij de verbinding vanuit de gedachte ‘samen staan we sterk’. Zo werkt het Recreatieschap onder andere intensief samen met:

- Provincie Drenthe binnen het project Vitale Vakantieparken Drenthe, ontwikkeling toeristisch-recreatieve (infra)netwerken, visieontwikkeling (MTB- en Wandelvisie), Perspectief op Bestemming Drenthe 2030 en vele andere projecten;
- Marketing Drenthe. Het gezamenlijke doel is de marketing van en de informatievoorziening over Drenthe effectiever op elkaar af te stemmen. Hierbij gaat het ook om het bevorderen van de samenwerking binnen de verschillende regio’s op het gebied van marketing. Vanaf 2021 zijn het Recreatieschap en Marketing Drenthe gezamenlijk gehuisvest en zal dit ook praktisch gezien de samenwerking en afstemming versterken;
- Diverse ondernemersorganisaties binnen projecten met als doel de sector te versterken; die mede door het Recreatieschap zijn geïnitieerd;
- Natuurorganisaties om binnen het palet van ‘beschermen, beleven en benutten’ een goede balans te vinden. Met als doel de toegankelijkheid van de natuurgebieden te borgen en daar waar mogelijk de recreatief-toeristische voorzieningen op een kwalitatief hoog peil te houden.

F. Resultaat boekjaar

Het boekjaar 2020 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 577.443,= (incl. incidentele bate € 571.088,=).

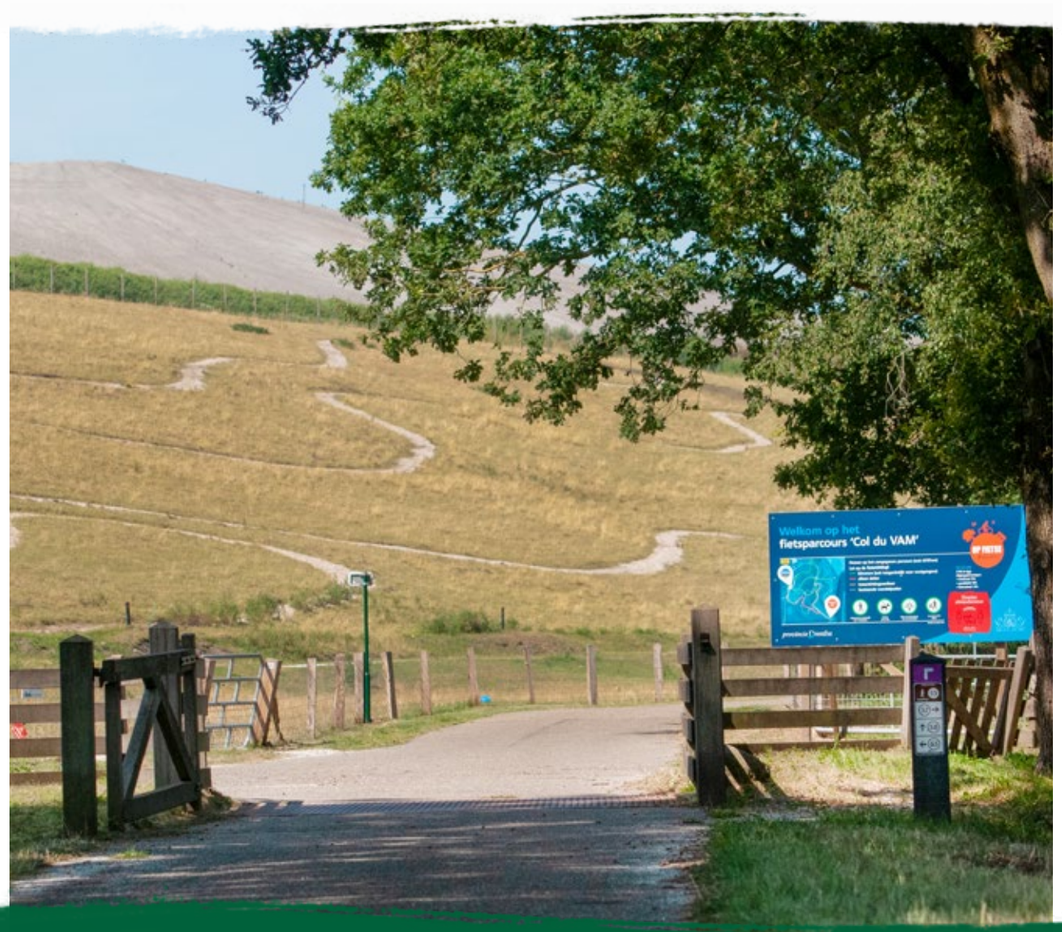
G. Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening

Onder verwijzing naar het vorenstaande stelt het Dagelijks Bestuur u voor:

a. Over te gaan tot vaststelling van de jaarrekening van het Recreatieschap 2020;

b. Het resultaat over 2020 te weten € 577.443,= als volgt te bestemmen:
   - € 6.355,= ten gunste te brengen van de algemene reserve;

c. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 21 januari 2021 is besloten:
   - € 297.088,= ten gunste te brengen van de bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme;
   - € 274.000,= uit te keren volgens de verdeelsleutel, opgenomen in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe, aan de deelnemende gemeenten.

Programma-**verantwoording**

1. Personeel

Het uitvoeren van de taken van het Recreatieschap kan alleen optimaal geschieden indien zij daar betrokken, deskundige en professionele medewerkers voor beschikbaar heeft. Medewerkers die de thema's kennen die spelen bij de opdrachtgevers van het Recreatieschap. Hun inzet is onmisbaar voor de realisatie van de organisatiedoeleinden.

Binnen het Recreatieschap zijn verschillende disciplines aanwezig; beleidsadvisering (2,2 fte), routebureau (2,5 fte), ondersteuning bedrijfsvoering (2 fte) en directie (1 fte). De bezetting routebureau is voor 1,43 fte tijdelijk (inhuur voor de aanleg van de wandelknooppuntennetwerken).

Jaarlijks worden functionerings- en beoordelingsgesprekken gehouden met de medewerkers. Wederzijdse verwachtingen worden uitgesproken met als doel de dienstverlening van het Recreatieschap continue te laten aansluiten bij de vraag van de gemeenten. En gemotiveerde en enthousiaste medewerkers binnen de organisatie werkzaam te laten zijn.

2. Huisvesting

In 2020 heeft het Recreatieschap de stap gezet naar een nieuwe locatie voor haar kantoor én haar opslagruimte. Per 2021 is het Recreatieschap gehuisvest in Dwingeloo; hier 'woont' zij samen met Marketing Drenthe en Vitale Vakantieparken Drenthe.

Het voordeel van deze gezamenlijke huisvesting is dat overleg nog sneller en makkelijker kan plaatsvinden. Daarnaast is de opslag van het bewegwijzeringsmateriaal sinds 2021 ook gehuisvest in een aparte loods op het industrieterrein van Dwingeloo.

3. Onderhoud

Het Recreatieschap initieert ieder jaar diverse projecten. De gerealiseerde eindproducten gaan vaak over in eigendom naar de grondeigenaar. Een aantal eindproducten blijft echter in onderhoud van het Recreatieschap. Onder haar verantwoording vallen:

- 30 thema fietsroutes (2.250 routebordjes);
- 2 LF (lange afstand)-routes (850 routebordjes);
- Fietsknooppuntennetwerk (630 knooppunten en 7.700 routebordjes);
- 25 MTB-routes (35 informatiepanelen en 2.500 routebordjes);
- 1 motorroute (78 routebordjes);
- 20 wandelroutes (10 informatiepanelen en 1.450 routebordjes);
- Wandelknooppuntennetwerk (150 informatiepanelen, 1.400 knooppunten, ruim 15.000 routebordjes);
- 500 informatiepanelen;
- Bebording voor specifieke onderwerpen: Geopark (125 informatiepanelen en 150 routebordjes) en Hunebedbewegwijzering (200 routebordjes).

Het onderhoudsbudget van het Recreatieschap is niet groot. Hierdoor dient het Recreatieschap alert te zijn als zij nieuwe producten ontwikkelt waar onderhoud aan verbonden is. Daarom vraagt het Recreatieschap bij de opstart van een nieuw project, bijv. een wandelknooppuntennetwerk, structureel financiële middelen vrij te maken voor het jaarlijkse onderhoud. Hiermee wil zij voorkomen dat nieuwe producten na enkele jaren te maken krijgen met achterstallig onderhoud.

4. Verkoop gronden Pottendijk

Het Recreatieschap had gronden in eigendom aan de Pottendijk (Veenakkers 30 te Emmer-Compascuum). Deze gronden waren langjarig verpacht (40 jaar) met als bestemming geluidssportcentrum. In overleg met het Algemeen Bestuur is besloten deze gronden aan te bieden ter verkoop. Conform het pachtcontract zijn de gronden eerst aangeboden aan de respectievelijke pachters.

Eén object bestaat uit een kadastraal perceel, groot 14,20 ha, dat door het Recreatieschap uitgegeven is in erfpacht aan de Stichting Schiet- en Jachtsportcentrum Emmen. Het terrein is door de stichting ingericht als schietsportcentrum.

Het andere object bestaat uit een kadastraal perceel, van 8,34 ha, dat door het Recreatieschap uitgegeven is in erfpacht aan Motorsportvereniging Motodrôme Emmen. Het terrein is door de vereniging ingericht als motocrossterrein met voorzieningen.

Op 11 mei 2020 heeft verkoop plaatsgevonden aan de Koninklijke Nederlandse Schietsport Associatie (verkoopprijs € 297.000). Op 15 december 2020 is het tweede deel verkocht aan MSV Motodrôme Emmen (verkoopprijs € 274.392). Daarnaast is afgesproken (en notarieel vastgelegd) met Motodrôme dat Recreatieschap Drenthe recht heeft op 50% van de opbrengst van de windmolenvergoeding (gekoppeld aan de elektriciteitsproductie), met een minimum van € 13.500,= per jaar vanaf het moment van oprichting en inwerkingstelling van de windmolen. Naar verwachting zal deze vergoeding, vanwege het nog te doorlopen democratische proces, de komende 2 á 3 jaar nog niet aan de orde zijn. De vergoeding heeft een looptijd van 16 jaar. De inkomstenderving als gevolg van de verkoop (zijnde de pachtopbrengst welke ontvangen werd) binnen de exploitatie van Recreatieschap Drenthe is € 8.000,= per jaar.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 21 januari 2021 is besloten de opbrengst van € 297.088,= toe te voegen aan het Stimuleringsfonds Recreatie & Toerisme. De opbrengst van € 274.000,= wordt (volgens de verdeelsleutels zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling) teruggestort naar de deelnemende gemeenten. Doordat het besluit tot bestemming is genomen in het nieuwe verslagjaar 2021, is in de balans 2020 en de programmarekening over het jaar 2020, deze incidentele opbrengst te zien als nog te bestemmen resultaat boekjaar.

5. Overige

Bestuursexcursie 2020

Jaarlijks organiseert het Recreatieschap een bestuursexcursie. Aan de excursie nemen ambtenaren, raadsleden en wethouders deel. Het doel van de excursie is kennisuitwisseling en netwerken. In 2020 heeft de bestuursexcursie helaas geen doorgang kunnen vinden als gevolg van de beperkende maatregelen rondom covid-19. Het Recreatieschap hoopt in 2021 de bestuursexcursie weer te kunnen organiseren.

Recreatiesociëteit Drenthe

Gedurende het jaar organiseert het Recreatieschap de Recreatiesociëteit (zie: www.recreatiesocieteit.nl). Dit zijn bijeenkomsten met actuele thema's en ontwikkelingen binnen de sector. Ongeveer 100 ondernemers en medewerkers van overheden nemen hieraan deel. Het doel is het stimuleren van de samenwerking tussen partijen, het uitwisselen van kennis en het delen van trends en nieuwe ontwikkelingen. In 2020 heeft het Recreatieschap slechts 1 (fysieke) bijeenkomst kunnen organiseren.

Recreatiecongres

Dit jaar heeft het Recreatieschap haar jaarlijkse Recreatiecongres, hét netwerkevenement voor recreatief-toeristisch Drenthe en Ooststellingwerf, op een ander wijze georganiseerd. Op 3 december 2020 heeft een online versie plaatsgevonden om samen met de sector de stand van zaken te aanschouwen als gevolg van de coronacrisis en uit te kijken naar een hoopvolle toekomst. "Geluk(kig) in Drenthe en Ooststellingwerf" was het thema. Covid-19 heeft onze samenleving geraakt in haar geluksbeleving. Maar de covid-19 crisis laat ook zien wat écht belangrijk is. En het laat zien dat in Drenthe en Ooststellingwerf gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt in de mooiste provincie van Nederland.

6. Bestuur

Het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap wordt gevormd door bestuursleden die worden aangewezen door de colleges van de deelnemende gemeenten (13). Daarnaast is er een Dagelijks Bestuur dat wordt verkozen uit het Algemeen Bestuur. De bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun inzet in de betreffende besturen.

Het **Dagelijks Bestuur** wordt gevormd door:
- De heer R.E. Kleine (voorzitter/ wethouder gemeente Emmen)
- De heer J. Westendorp (penningmeester/ wethouder gemeente Noordenveld)
- Mevrouw G. Hempen- Prent (wethouder gemeente De Wolden)
- Mevrouw A. Snijders (wethouder gemeente Midden-Drenthe) (tot 15 juni 2020)
- De heer J. Batelaan (wethouder gemeente Midden-Drenthe) (vanaf 21 januari 2021)
- De heer D.B. Dijkstra (directeur Recreatieschap Drenthe)

Het Dagelijks Bestuur bereidt de vergaderingen voor van het Algemeen Bestuur en vertegenwoordigt het Recreatieschap naar buiten toe en regelt spoedeisende en wettelijke zaken.

Het **Algemeen Bestuur** wordt gevormd door:
- De heer R.E. Kleine (voorzitter Dagelijks Bestuur/ wethouder gemeente Emmen);
- De heer J. Westendorp (penningmeester Dagelijks Bestuur/ wethouder gemeente Noordenveld);
- Mevrouw G. Hempen- Prent (lid Dagelijks Bestuur/ wethouder gemeente De Wolden);
- Mevrouw A. Snijders (lid Dagelijks Bestuur/ wethouder gemeente Midden-Drenthe), opgevolgd door de heer J. Batelaan;
- De heer J. Zwiers (voorzitter Dagelijks Bestuur/ wethouder gemeente Coevorden), opgevolgd door de heer S. Stegen (wethouder);
- De heer E. Giethoorn (wethouder gemeente Hoogeveen), opgevolgd door de heer J. Zwiers;
- De heer B. Luinge (wethouder gemeente Aa en Hunze);
- Mevrouw J. Booij (wethouder gemeente Assen), opgevolgd door de heer B. Bergsma;
- Mevrouw N. Houwing (wethouder gemeente Borger-Odoorn);
- De heer R.P. Koning (wethouder gemeente Meppel), opgevolgd door de heer R. van Ulzen;
- Mevrouw F. Hijlkema (wethouder gemeente Ooststellingwerf), opgevolgd door mevrouw M. Jager- Wöltgens;
- De heer R. Kraaijenbrink (wethouder gemeente Tynaarlo);
- De heer J. de Haas (wethouder gemeente Westerveld);
- De heer D.B. Dijkstra (directeur Recreatieschap Drenthe).

7. Stimuleringsfonds

De bijdragen van de deelnemende gemeenten aan het stimuleringsfonds bedroegen in totaliteit in 2020 € 303.606,-. Mede dankzij het fonds is in 2020 een investeringsvolume van € 1.227.385,- gerealiseerd. Voor een compleet projectenoverzicht van het stimuleringsfonds over het jaar 2020 verwijzen wij u naar bijlage 5.

Jaarlijks worden de bijdragen van de deelnemende gemeenten ontvangen. Gedurende het jaar worden projectvoorstellen ontvangen van derden. Na zorgvuldige afweging worden toezeggingen gedaan aan verschillende initiatieven. Veelal vindt uitbetaling van de toegezegde bijdrage gedurende c.q. na afronding van de projecten plaats. De nog niet uitbetaalde toezeggingen worden aangehouden in de bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme.

8. Projectverantwoording

In 2020 heeft het Recreatieschap een groot aantal projecten gecoördineerd of heeft in projecten van derden geparticipeerd. Naast een uitvoerende rol heeft zij zowel een financiële als actief participerende rol. Hieronder vindt u een overzicht van de projecten die in 2020 zijn uitgevoerd.

Projecten onder coördinatie van het Recreatieschap

Project Regionaal Landschap
Het Recreatieschap participeert in de stuurgroep en de projectgroep Regionaal Landschap Zuidwest Drenthe. Onderwerp is gebiedsontwikkeling vanuit recreatief-toeristische optiek. Gewerkt wordt aan onder meer de verbetering van de bewegwijzering naar de diverse natuurgebieden/nationale parken, de informatiepunten, toeristische dagattracties en parkeerplaatsen. Het Recreatieschap plaatst de gebiedsborden. Het project is eind 2020 afgerond.

Project Ontwikkeling wandelknooppuntennetwerk Drenthe
In veel gemeenten in Drenthe wordt op dit moment gewerkt aan de ontwikkeling van een wandelknooppuntennetwerk. In Drenthe wordt de ontwikkeling van dit netwerk per gemeente opgepakt. Het wandelnetwerk geeft wandelaars een optimale vrijheid om via bewegwijzerde routes te wandelen. Een ieder kan hierdoor zelf eenvoudig zijn route bepalen en, indien gewenst, tijdens de wandeling de route verlengen of inkorten.
Het Recreatieschap heeft -de regie op de realisatie van het wandelknooppuntennetwerk (ontwikkeling tracé, regelen vergunningen, plaatsen bebording en financiële afwikkeling). De ontwikkeling van een wandelknooppuntennetwerk vergt veel tijd. In de voorbereiding is namelijk veel overleg nodig zodat, met medewerking van verschillende (ook particuliere) eigenaren, de mooiste tracés gekozen kunnen worden. De aanleg vindt in nauw overleg plaats met lokaal georganiseerde groepen zoals dorpsbelangenverenigingen.

In *fase 1* wordt het netwerk (in een deel van) de gemeenten De Wolden, Westerveld en Midden-Drenthe aangelegd (inmiddels afgerond). Binnen *fase 2* wordt het netwerk in (een deel van) de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en De Wolden (laatste deel) aangelegd. *Fase 3* beslaat een deel van gemeente Meppel, deel 2 van gemeente Westerveld en een eerste deel van gemeente Noordenveld. Plannen voor een *fase 4* zijn in de maak. Inmiddels is het Recreatieschap, samen met de vrijwilligers, gestart met het onderhoud van de fases die al zijn afgerond.

Project Buitensportfonds
Dit fonds heeft tot doel recreatief-toeristische routes, die door vrijwilligers worden onderhouden, op een kwalitatief goed basisniveau te houden. Het buitensportfonds ondersteunt (financieel) verenigingen en stichtingen die fiets-, wandel-, MTB- of hippische routes in beheer hebben en het onderhoud door vrijwilligers laten verrichten.

Project Expertteam fase 5
Het doel van het Recreatie Expert Team is een kwaliteitsimpuls te geven aan de sector door ondernemers met een vakantiepark, camping, groepsaccommodatie of dagrecreatiebedrijf in Drenthe te adviseren: ‘Recreatiebedrijven moeten innoveren; je leest het overal. Maar hoe pak je dat aan? Waar moet je beginnen met het updaten van je bedrijf en de marketing?’ In Drenthe helpt het Recreatie Expert Team ondernemers met advies en begeleiding. De unieke kracht van het Recreatie Expert Team is de expertsessie, gevolgd door de inzet van een coach. Tijdens de sessie kijkt een op maat samengesteld multidisciplinair team vanuit verschillende invalshoeken naar het bedrijf of plan. Vanuit de voorgaande projectfases zijn al veel bedrijven actief gestimuleerd en ter zijde gestaan door een betrokken coach. Als gevolg van de coronacrisis is het project gedurende de looptijd wat aangepast, zodat ook kleinere ondersteuningsvragen kunnen worden opgepakt.

Project Vitale vakantieparken
Eerder is in opdracht van het Recreatieschap en de provincie Drenthe een onderzoek uitgevoerd naar de vitaliteit van de verblijfsrecreatie in Drenthe (het gehele onderzoek is te vinden op: www.provincie.drenthe.nl/vitalevakantieparken). Het doel van het onderzoek was gedetailleerd in kaart te brengen hoe het staat met de vitaliteit van de sector, vanuit het oogpunt van bedrijfsmatig functioneren. Dit project is bedoeld om vakantieparken en campings in Drenthe, die er op dit moment recreatief en economisch gezien minder goed voorstaan, te ondersteunen om weer recreatief en economisch gezond (aantrekkelijk) te worden. Die ondersteuning is er ook voor vakantieparken en campings die er goed voor staan; zij wordt de mogelijkheid geboden zich verder door te ontwikkelen (excelleren). Daarnaast worden parkeigenaren en/of verenigingen van eigenaren van terreinen zonder recreatieve mogelijkheden en kansen voor de toekomst begeleid naar een passende andere bestemming (transformeren). Voorlichting en nieuwe informatie wordt ook via webinars aangeboden.

Vitale Vakantie-parken Drenthe

Project Vernieuwing fietsknooppuntensysteem
Het fietsknooppuntennetwerk was toe aan een opfrisbeurt. Het Recreatieschap heeft inwoners, recreanten en de gemeenten gevraagd tips en ideeën aan te leveren hoe het netwerk versterkt zou kunnen worden. Inmiddels is de update van het fietsknooppuntennetwerk een feit. Het Recreatieschap heeft bekeken of het netwerk nog steeds langs de mooiste en meest interessante plekken in Drenthe loopt en heeft het laten aansluiten op de dorpen en steden in Drenthe. Met de realisatie van dit project heeft het Recreatieschap een aantrekkelijk, toekomstbestendig en up-to-date netwerk neergezet voor de recreant.

Een tweetal onderdelen van dit project zijn nog onder handen. Enerzijds is dat het ontwikkelen van zogenaamde onderborden op de informatiepanelen. Hierbij wordt lokale informatie aangeboden betreffende bezienswaardigheden, omgeving en overige wetenswaardigheden. Deze informatieborden worden samen met de Tourist Info organisaties en gemeenten ontwikkeld. Een tweede onderdeel betreft de bewegwijzerde themafietsroutes. Bekeken wordt waar deze een verbetering kunnen krijgen en welke routes minder goed passen bij de verhaallijnen die men in de omgeving kent. Beide onderdelen worden in 2021 afgerond.

Project Ontwikkeling Hünenweg
Het Hondsrugpad en de Hünenweg zijn twee wandelroutes die in Emmen samenkomen en bij het Rathaus van Osnabrück en het stadhuis van Groningen eindigen dan wel beginnen. Het doel is van de Hünenweg één van de beste grensoverschrijdende wandelroutes van Europa te maken. Naast de fysieke bewegwijzering wordt een website en app ontwikkeld en routekaarten/ flyers zodat informatie betreffende de route kan worden geraadpleegd.

Project Routeapp Drenthe
Recreatieschap Drenthe ontwikkelt een (basis) Drenthe routeapp. Naast de 'eigen' routes, ook zichtbaar op www.drenthe.nl, kunnen ook andere organisaties hun routes in deze app tonen. Het doel is voor de gebruikers één routeapp te realiseren waar zij alle routes (in het gebied waar ze verblijven) in één oogopslag ter beschikking te hebben.

Project Wandelplatform
In 2018 is het ambitiedocument 'Wandelkompas' opgesteld in opdracht van Provincie Drenthe en het Recreatieschap. Hierin is beschreven wat de wensen en kansen zijn om Drenthe aantrekkelijker te maken als wandelprovincie en hoe dit doel gezamenlijk te bereiken is. Een voorwaarde voor een succesvolle aanpak is samenwerking van de stakeholders. Het doel van dit project is het opzetten van een samenwerkingsverband, zodat er gezamenlijk kan worden gewerkt aan de drie speerpunten die in het rapport 'Wandelkompas' zijn benoemd. In 2020 is het Wandelplatform Drenthe van start gegaan. Samen wordt er gewerkt aan de drie speerpunten:

- Aanjagen van gastvrij onthaal en gevarieerde beleving;
- Bouwen en borgen van een goede kwalitatieve basisinfrastructuur;
- Communiceren en profileren.

Project Informatieborden Drentse monumenten
Het Recreatieschap staat voor het behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Gegraveerde informatieborden bij monumenten en langs toeristische routes (met informatie over de geschiedenis en andere wetenswaardigheden) zijn aan slijtage onderhevig (teksten worden onleesbaar en de bezoeker verwacht andere informatie). Dat is de reden dat het Recreatieschap positief gereageerd heeft op een verzoek van de ANWB. Samen met de ANWB en de Stichting Drents Monument wil het Recreatieschap alle Open Monumenten Borden waar zowel het ANWB-logo als het logo van het Recreatieschap op staan, vervangen. Het doel is alle borden vervangen te hebben voor het zomerseizoen 2021.

Open monumentenbord

Project Dashboard Impact Toerisme
Met het uitvoeren van dit project geeft het Recreatieschap antwoord op een aantal maatschappelijk levende vragen: 'Wat is de bijdrage van de recreatief-toeristische sector aan de economie, en welke effecten hebben recreatie en toerisme op de samenleving en de omgeving? En maak inzichtelijk wat de toeristische sector de gemeente oplevert. Om dit inzichtelijk te maken worden deze vragen onderbouwd en met elkaar in verband gebracht. Met het Dashboard Impact Toerisme wordt het (gebrek aan) evenwicht gemeten dat door toerisme ontstaat. Het Dashboard combineert de pijlers economie, samenleving en omgeving in één framework. Met het product krijgen de sector, de gemeenten en inwoners in de eerste plaats inzicht in hoeverre en op welke manier toerisme bijdraagt aan de samenleving. Per pijler worden de sterke en zwakke punten geduid. Tevens wordt per pijler inzicht gegeven in enkele kernvariabelen; daaruit worden aanbevelingen geformuleerd voor de korte en de middellange termijn.

Project Paardrijden en mennen
In Drenthe zijn nieuwe men- en ruiterroutes ontwikkeld. Nu neemt het Recreatieschap de volgende stap; het gebruik ervan bevorderen. Binnen dit project wordt met promotie de zichtbaarheid van het aanbod vergroot en zet het Recreatieschap de provincie Drenthe als recreatieve ruiterprovincie op de kaart. Het doel is het bevorderen van hippisch recreatie en toerisme.

Project Bankjes in Drenthe
Drenthe kent vele mooie fiets- en wandelpaden waar recreanten en toeristen volop gebruik van maken. Het Recreatieschap wil het recreatieve product verbeteren door het plaatsen van zo'n 70 bankjes in de provincie; dit wordt mede mogelijk gemaakt door subsidie van de provincie Drenthe.

Project Perspectief 2030
Recreatie en toerisme zijn van grote waarde voor bezoekers, bedrijven, inwoners en bestemming Drenthe. Iedere inwoner van Drenthe moet kunnen profiteren van recreatie en toerisme. Een balans tussen bezoekers, bedrijven, inwoners en bestemming Drenthe is het uitgangspunt, oftewel balans tussen economie, leefbaarheid en omgevingskwaliteiten.

Vanuit deze overtuiging heeft het Recreatieschap, samen met Marketing Drenthe en provincie Drenthe, gewerkt aan het Perspectief op Bestemming Drenthe 2030. In deze nieuwe visie is toerisme geen doel op zich maar een middel om bij te dragen aan het oplossen van grotere maatschappelijke vraagstukken die invloed hebben op de welvaart en het welzijn van Drenthe. In 2021 zullen de ontwikkelde streefbeelden verder uitgewerkt worden.

Projecten die in 2020 zijn afgerond

Project Netzwerk ondernemers voor ondernemers
Vlak over de grens in Duitsland wonen veel potentiële gasten die het Recreatieschap graag wil laten kennismaken met Drenthe. Met behulp van EDR-subsidie worden Nederlandse recreatieondernemers in contact gebracht met hun Duitse collega's met het doel van elkaar te leren. Daarnaast worden binnen dit project voor zowel de Duitse als de Nederlandse recreatie-ondernemers een aantal handige tools ontwikkeld die hen kunnen helpen om hun buitenlandse (lees: Duitse) gast op een gastvrije manier welkom te heten in Nederland.

Project Quickscan hotelontwikkelingen
In de gemeenten Meppel, De Wolden en Westerveld is de afgelopen jaren het hotelaanbod niet sterk veranderd. Dit in tegenstelling tot de wijdere regio, waar de afgelopen jaren veel nieuwe hotels zijn gerealiseerd, die ook goede resultaten behalen. In deze drie gemeenten liggen kansen voor hotelontwikkelingen. Om partijen te kunnen informeren heeft het Recreatieschap namens de drie gemeenten opdracht gegeven aan een bureau om een quicksan uit te voeren naar de regionale hotelmarkt.

Project TV serie Hunebed Highway
In totaal hebben er al 1,4 miljoen mensen afgestemd op het programma 'Op weg: Hunebed Highway'. In de vierdelige serie gaat presentatrice Carrie ten Napel, samen met vader Evert ten Napel, langs verschillende dorpen aan de N34. Het programma werpt een blik op de Drentse cultuur, historie en natuur. Het programma trok veel bekijks en dat is niet onopgemerkt gebleven.

Project Ontwikkeling wandelknooppuntennetwerk Drenthe
De eerste fase van dit project (de aanleg van het wandelknooppuntennetwerk) is afgerond. Het betreft hier het netwerk in (een deel van) gemeente De Wolden, gemeente Westerveld en gemeente Midden-Drenthe. Ook het wandelnetwerk in het Bargerveen, gemeente Emmen is in 2020 afgerond.

Naast bovengenoemde projecten participeert het Recreatieschap in 2020 ook in een groot aantal andere projecten c.q. overleggen, zoals:
- Nationaal Beek- en Esdorplandschap Drentse Aa diverse poorten;
- Overleggroep Holtingerveld;
- Kenniscentrum Events;
- Regionaal landschap Drents-Friese Grensstreek;
- App's (Drenthe app, Pauperpadapp);
- Leader ZuidWest Drenthe;
- Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe;
- Hunebed Highway Business Club.

9. Toekomstverwachting

In het kader van de jaarrekening 2020 past het stil te staan bij de ontwikkelingen in 2021 en volgende jaren. Het thema van de begroting van 2021 is: 'iedere Drent heeft profijt van toerisme'. In 2019 en 2020 is zowel nationaal als regionaal actief gewerkt aan een lange termijn visie betreffende de veranderende rol van toerisme.

De verwachting was dat het aantal internationale toeristen dat Nederland bezoekt, in 2030 zou stijgen met 50 procent. De gevolgen van covid-19 zijn nog niet goed voorspelbaar. Maar dit is wel het moment om een nieuwe aanpak met het gezamenlijke belang van bezoekers, bedrijven en inwoners voorop te stellen. Het streven is dat iedere Nederlander profiteert van toerisme. Hiervoor is het nodig dat overheden prioriteit geven aan de bezoekerseconomie en samenwerken met bedrijven en inwoners. Ook is er grote behoefte aan verbeterde data en inzichten over onder andere bezoekersgedrag.

Jaar**rekening**

Balans per 31 december 2020

(bedragen in euro's)

ACTIVA		31-12-2020		31-12-2019
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Auteursrechten Drenthe-kaart	1		1	
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	24.955		19.140	
		24.956		**19.141**
Vlottende activa				
Voorraad	1.672		0	
Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	0		6.930	
Overige vorderingen	81		9.690	
Overige uitzettingen	2.113.445		1.234.621	
		2.115.198		**1.251.241**
Liquide middelen				
Bank		**74.440**		**131.027**
Totaal		**2.214.594**		**1.401.409**

PASSIVA		31-12-2020		31-12-2019
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	102.658		98.518	
Nog te bestemmen resultaat boekjaar	577.443		4.140	
Bestemmingsres. recr.& toerisme	543.936		439.411	
Bestemmingsres. personele inzet	67.455		60.307	
Bestemmingsres. onderhoud	43.569		43.569	
Bestemmingsres. ontw. infrastructuur	50.696		50.696	
		1.385.757		**696.641**
Voorzieningen	15.685		35.000	
		15.685		**35.000**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar				
Overige schulden	186.894		125.265	
Overlopende passiva	626.258		544.503	
		813.152		**669.768**
Totaal		**2.214.594**		**1.401.409**

Programmarekening 2020

(bedragen in euro's)

	Werkelijk	**Begroting**	**Werkelijk**
BATEN	2020	2020	2019
Personeel	12.980	4.300	54.540
Huisvesting	23.338	30.350	29.843
Overige opbrengsten	29.668	17.690	56.357
Bijdrage gemeenten in exploitatie	897.901	897.901	847.671
Fonds recreatie en toerisme	303.606	303.606	290.615
Projecten	221.997	p.m.	433.411
Totaal baten	**1.489.490**	**1.253.847**	**1.712.437**
LASTEN			
Personeel	560.841	595.000	602.946
Huisvesting	84.710	82.330	80.014
Huisvesting éénmalig	38.000	25.000	0
Onderhoud	62.638	54.600	50.772
Overige uitgaven	14.578	10.506	39.317
Overige uitgaven toeristische informatie	112.598	117.480	117.480
Bestuur	349	530	5.100
Bureau	73.510	52.780	76.688
Afschrijvingen	3.160	4.867	2.562
Fonds recreatie en toerisme	199.081	303.606	272.594
Projecten	221.997	p.m.	433.411
Totaal lasten	**1.371.462**	**1.246.699**	**1.680.884**
Resultaat voor bestemming	**118.028**	**7.148**	**31.553**
Onttrekkingen aan reserves			
Bestemmingsreserve fonds recr. & toerisme	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	15.852	15.852	15.852
Toevoegingen aan reserves			
Bestemmingsreserve fonds recr. & toerisme	104.525	0	18.021
Bestemmingsreserve personele inzet	23.000	23.000	23.000
Bestemmingsreserve onderhoud	0	0	2.244
Resultaat na bestemming	**6.355**	**0**	**4.140**
Incidentele baten: verkoop Pottendijk *	571.088	0	0
Resultaat	**577.443**	**0**	**4.140**

* In de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 21 januari 2021 is inzake incidentele bate verkoop Pottendijk het volgende besloten:
- € 297.088 toevoeging aan bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme
- € 274.000 uitbetaling volgens verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

1. Inleiding
Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten.

2. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.
Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa
De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden. Op de auteursrechten van de VVV-kaart Drenthe wordt niet afgeschreven. Voor het overige vindt afschrijving plaats op basis van de historische aanschafprijs volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het actief.

De afschrijvingstermijnen volgens de lineaire methode bedragen in jaren:

Vervoermiddelen	5
Automatisering	5
Kantoorinventaris	10

Vlottende activa

Voorraden
De voorraden worden gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met eventuele afwaarderingen vanwege incourantheid.

Uitzettingen en overige vorderingen
De uitzettingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordeling.
Onderhanden projecten worden in de balans gepresenteerd als vordering dan wel schuld uit hoofde van de verkregen subsidies dan wel aangenomen projecten. Er is sprake van een vordering indien het bedrag van de verwachte respectievelijk (subsidie) opbrengst hoger is dan de gemaakte kosten. Indien het bedrag van de verwachte respectievelijk gerealiseerde (subsidie) opbrengst lager is dan de gemaakte kosten, is sprake van een schuld. Een project wordt niet meer als onderhanden project beschouwd indien eindbeschikking van de subsidieverstrekker is verkregen dan wel alle kosten zijn afgerekend.

Liquide middelen
De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen, deze bevatten alleen banksaldi.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve
De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves
Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het Algemeen Bestuur dan wel opgenomen te zijn in het voorliggende voorstel tot resultaatbestemming.

Resultaat na bestemming
Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt onttrokken of toegevoegd aan de algemene reserve of de bestemmingsreserve onderhoud.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd wegens:
- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's voor bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Vlottende passiva

Vlottende schulden
De vlottende schulden en de overlopende passiva worden tegen nominale waarde opgenomen.

Programmarekening

Baten

Personeel:	opbrengsten van personeel dat werk voor projecten of derden uitvoert; per jaar is dit sterk afhankelijk van de aard van de uitgevoerde projecten.
Huisvesting:	opbrengst van erfpachtcanon en onderverhuur van een deel van het pand.
Overige opbrengsten:	opbrengsten van werkzaamheden uitgevoerd door Recreatieschap Drenthe.

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in het exploitatieresultaat en het fonds Recreatie en Toerisme.

Lasten
De exploitatiekosten worden berekend op basis van historische kosten. Met betrekking tot de personeelskosten voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft Recreatieschap Drenthe zich gehouden aan de Beleidsregels toepassing WNT.

Vergelijkende cijfers
De cijfers voor 2019 zijn, waar nodig, opnieuw gerubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2020 mogelijk te maken.

Toelichting op de balans per 31 december 2020

(bedragen in euro's)

ACTIVA

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

	31-12-2020	31-12-2019
Auteursrechten Drenthe-kaart	**1**	**1**

Op de auteursrechten van de Drenthe-kaart wordt niet afgeschreven.

Materiële vaste Activa

Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.

	31-12-2020	31-12-2019
Cumulatieve aanschafwaarde	58.627	
Afschrijving begin van het jaar	-39.487	
	19.140	
Investeringen	8.975	
	28.115	
Aanschafw. desinvesteringen	0	
	28.115	
Afschrijvingen 2020	-3.160	
Afschrijvingen desinvesteringen	0	
Boekwaarde per 31 december	**24.955**	**19.140**

In bijlage 3 wordt nader ingegaan op het verloop van de materiële vaste activa.

Vlottende activa

	31-12-2020	31-12-2019
Voorraad	**1.672**	**0**

Het betreft de voorraad kaarten en folders. In verband met het aanpassen van het fietsknooppuntennetwerk waren de kaarten en folders eind 2019 niet goed meer te gebruiken en te verkopen. De voorraad werd afgewaardeerd. In 2020 zijn de kaarten en folders vernieuwd. De voorraad is weer gewaardeerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen	31-12-2020	31-12-2019
Deelnemende gemeenten	0	6.150
Overige openbare lichamen	0	780
	0	**6.930**

Het betreft met name nog te ontvangen subsidiebedragen van lopende projecten.

Overige vorderingen	31-12-2020	31-12-2019
Handelsdebiteuren	**81**	**9.690**

Overige uitzettingen	31-12-2020	31-12-2019
Nog te ontvangen bedragen		
Waarborgsommen	11.425	600
Omzetbelasting	10.022	88.638
Kruisposten	0	0
Subsidie projecten	0	0
Diversen	472	3.907
Vooruitbetaalde bedragen		
Verzekeringen	13.231	11.913
Onderhanden projecten	19.167	171.985
Huur	12.125	5.413
Vooruitontvangen facturen	535	1.324

Aan de verhuurder is een waarborgsom betaald.
De onderhanden projecten worden nader toegelicht in bijlage 4a en b.

Schatkistbankieren

Uitzettingen in 's Rijksschatkist	2.046.468	950.841
	2.113.445	**1.234.621**

Het saldo is gestegen door de ontvangst van de verkoop van Pottendijk totaal € 571.088 en vooruitontvangen subsidiebedragen ten behoeve van projecten.

Drempelbedrag 2020

Het bedrag aan middelen dat buiten 's Rijksschatkist is aangehouden:

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Buiten schatkist aangehouden	140.206	167.731	172.722	191.987
Ruimte onder drempelbedrag	109.794	82.269	77.278	58.013
Overschrijding drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019
Bank Nederlandse Gemeenten	68.678	123.135
Rabobank	5.762	7.892
	74.440	**131.027**

Een groot deel van dit bedrag betreft vooruitontvangen subsidiegelden van lopende projecten.

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen

	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve & resultaat boekjaar		
Saldo per 1 januari	98.518	93.463
Toevoegingen	4.140	5.055
Onttrekkingen	0	0
Saldo per 31 december	**102.658**	**98.518**
Resultaat huidig boekjaar	**577.443**	**4.140**

Conform het besluit van het Algemeen Bestuur is het resultaat 2019 ten gunste van de algemene reserve gebracht.

	31-12-2020	31-12-2019
Bestemmingsreserve stimuleringsfonds recreatie & toerisme		
Saldo per 1 januari	439.411	421.390
Toevoegingen	104.525	18.021
Onttrekkingen	0	0
Saldo per 31 december	**543.936**	**439.411**

Conform het begrotingsbesluit zal het saldo van de bijdragen minus de uitgaven ten laste c.q. ten gunste van deze reserve worden geboekt. In de bestemmingsreserve is sprake van fondsbedragen die bestemd zijn voor lopende projecten. De bestemming van deze reserve is uitgewerkt in bijlage 6.

	31-12-2020	31-12-2019
Bestemmingsreserve personele inzet		
Saldo per 1 januari	60.307	53.159
Toevoegingen	23.000	23.000
Onttrekkingen	-15.852	-15.852
Saldo per 31 december	**67.455**	**60.307**

De bestemmingsreserve wordt gebruikt als er sprake is van inzet van additioneel personeel ten gevolge van hoge werkdruk bij projecten en/of administratieve druk.

	31-12-2020	31-12-2019
Bestemmingsreserve onderhoud		
Saldo per 1 januari	43.569	41.325
Toevoegingen	0	2.244
Onttrekkingen	0	0
Saldo per 31 december	**43.569**	**43.569**

De bestemmingsreserve wordt gebruikt voor het opvangen van de toenemende onderhoudskosten.
Het vergroten van deze reserve is noodzakelijk om aan toekomstige onderhoudsverplichtingen te kunnen voldoen (onderhoud van gerealiseerde bewegwijzering e.d.).

	31-12-2020	31-12-2019
Bestemmingsreserve ontwikkeling infrastructuur recreatie		
Saldo per 1 januari	50.696	50.696
Toevoegingen	0	0
Onttrekkingen	0	0
Saldo per 31 december	**50.696**	**50.696**

De bestemmingsreserve wordt gebruikt ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot fietsen, wandelen en paardrijden.

	31-12-2020	31-12-2019
Voorzieningen		
Voorziening personeel	0	35.000
Voorziening verhuizing	15.685	0
	15.685	**35.000**

De voorziening personeel is in 2019 opgenomen in verband met de afvloeiing van een medewerker in 2020. Voor de afronding van de verhuizing is een voorziening verhuizing opgenomen.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	31-12-2020	31-12-2019
Salarissen	6.339	12.186
Wandelnetwerken	26.601	0
Overige	153.954	113.079
	186.894	**125.265**

Bij de afronding van een aantal wandelnetwerk projecten is een restantbedrag gereserveerd voor het plaatsen van borden voor de overgang van de ene fase naar de andere.

Overlopende passiva

	31-12-2020	31-12-2019
Accountantskosten	7.350	7.350
Onderhanden projecten	598.299	529.120
Kruisposten	633	228
Voorziening ww	416	0
Diversen	19.560	7.805
	626.258	**544.503**

De onderhanden projecten worden nader toegelicht in bijlage 4a + b.
De post Diversen is gestegen door nog te betalen kosten in verband met de verhuizing, aanpassingen in QGIS, salarisadministratie en overige.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen ultimo 2020.
Recreatieschap Drenthe had gronden in bezit aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Deze gronden werden gepacht door de Motorsportvereniging Motodrôme uit Emmen en de Stichting Schiet- en Jachtsportcentrum uit Emmen. Jaarlijks werd van beiden een erfpachtcanon ontvangen. De gronden zijn in 2020 verkocht aan beide pachters.

Het kopieerapparaat is in gebruik middels een operational leaseovereenkomst. Deze overeenkomst loopt af per 15 december 2026; de leasetermijn bedraagt per kwartaal € 535,26 (excl. btw). Naast de leaseovereenkomst loopt er een onderhoudscontract, waarin een standaard afname-aantal van kopieën is inbegrepen. Dit contract bedraagt € 362,70 per kwartaal. Deze overeenkomst loopt tot 31 december 2026.

De kantoorruimte Planetron (Drift 11c, Dwingeloo) wordt gehuurd. Het contract loopt af per 31 december 2025. De huurprijs bedraagt per jaar € 42.500,= (excl. btw); hierbij vindt een jaarlijkse indexering plaats vanaf 1 januari 2022.

Jaarlijks wordt een bijdrage (€ 1.500,=) betaald aan de Stichting Watersportvoorzieningen Appelscha. Deze bijdrage komt ten goede aan het onderhoud van het sanitairgebouw te Appelscha. De looptijd van deze vergoeding is voor onbepaalde tijd.

Gebruik woord en beeldmerk Tour de TT. Gedurende 10 jaar een abonnementsbedrag voor merkbewaking € 142,=. Loopt af in het jaar 2023.

Ultimo boekjaar is er een schuld aan opgebouwde vakantiedagen van personeel (€ 9.900,=).

Recreatieschap Drenthe heeft een meerjarig contract lopen voor het ontwikkelen van cartografische bestanden (fiets- en wandelcartografie). Deze samenwerking heeft een looptijd van minimaal 4 jaar (ingaande december 2016). Hiervoor is een jaarlijkse vergoeding verschuldigd van € 7.864,= per jaar (jaarlijks te indexeren).

Voor de automatisering heeft Recreatieschap Drenthe een leveringsovereenkomst met RSE Telecom en ICT B.V. afgesloten, dit betreft een gebruikerscontract. De maandelijkse kosten bedragen € 453,33. Het contract loopt af per 31 december 2021, hierna geldt een opzegtermijn van 1 kalendermaand.

Voor de telefonie heeft het Recreatieschap Drenthe met RSE Telecom en ICT B.V. een contract afgesloten. De maandelijkse kosten bedragen € 95,50. Het contract loopt af per 1 januari 2026. Er zijn diverse losse telefooncontracten afgesloten met wisselende aflooptermijnen.

EMU-saldo
Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Kortweg geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden). Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het voor decentrale overheden (en dus voor gemeenschappelijke regelingen) verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en de jaarrekening.

Berekening EMU-saldo
Het EMU-saldo van Recreatieschap Drenthe komt op basis van de realisatie 2020 uit op € 662.314,=. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven € 662.314,= euro lager zijn dan de inkomsten, met name door de incidentele bate verkoop Pottendijk. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU-saldo:

Berekening EMU-saldo

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	689.116	7.148	31.553
Mutatie materiële vaste activa	-5.815	2.143	-7.388
Mutatie voorzieningen	-19.315	0	35.000
Mutatie voorraden	-1.672	0	2.066
Gerealiseerde boekwinst verkoop MVA	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**662.314**	**9.291**	**61.231**

Toelichting op de programmarekening 2020

(bedragen in euro's)

BATEN

Personeel	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Administratieve werkzaamheden	1.071	4.300	7.354
Detachering overig	11.909	0	0
Detachering Taskforce Vitale Vak.parken	0	0	39.906
Detachering St. Cultuurtoerisme Drenthe	0	0	7.280
	12.980	**4.300**	**54.540**

Voor de Stichting De Hondsrug Unesco Global Geopark en de Gebiedscoöperatie ZuidWest-Drenthe zijn administratieve werkzaamheden uitgevoerd in 2019, in 2020 werd dit afgerond en afgesloten.
Gedurende de maanden februari en maart was een medewerker gedetacheerd.

Huisvesting	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Erfpachtcanon	4.338	7.250	6.991
Huurinkomsten	14.000	18.100	17.852
Bijdrage loods uit onderhoud	5.000	5.000	5.000
	23.338	**30.350**	**29.843**

Recreatieschap Drenthe heeft gronden in bezit aan de Pottendijk te Emmer-Compascuum. Deze gronden zijn in erfpacht uitgegeven aan de Motorsportvereniging Motodrôme en de Stichting Schiet- en Jachtsportcentrum. De gronden waren voor 50 jaar in erfpacht uitgegeven. De erfpachtregeling is vervallen bij de verkoop van de gronden in 2020.

Een deel van het pand werd onderverhuurd aan de Stichting Drentse Fiets4Daagse en Retrospect.

Voor de opslag van gereedschap en onderhoudsmateriaal wordt een loods gehuurd in Wijster.
Ten laste van de onderhoudskosten wordt een bijdrage gedaan voor de huur van de loods.

Overige opbrengsten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Recreatiecongres	0	7.350	14.593
Recreatiesociëteit	0	8.240	10.950
Excursie	0	2.100	5.968
Verkoop kaarten e.d.	17.192	0	8.098
Cursus R&T-ambtenaren e.a.	0	0	11.430
Gemeenten onderhoud wandelnetwerken	0	0	2.400
Overige ontvangsten	12.476	0	2.918
	29.668	**17.690**	**56.357**

Jaarlijks wordt er in het najaar een Recreatiecongres georganiseerd. De deelnemers aan het online congres betaalden in 2020 geen eigen bijdrage (vanwege Covid-19).

Deelnemers van de Recreatiesociëteit betalen een lidmaatschap. Dit kwam in 2020 te vervallen vanwege Covid-19, omdat er maar 1 bijeenkomst georganiseerd kon worden.

Jaarlijks wordt er een bestuursexcursie georganiseerd, deze heeft in 2020 niet plaatsgevonden.

De verkoop van kaarten e.d. is niet opgenomen in de begroting. Door vernieuwing fietsnetwerk, aanleg wandelnetwerk en een stijging van het aantal toeristen in Drenthe werden er maar kaarten verkocht.

Indien er vraag naar is worden door Recreatieschap Drenthe cursussen georganiseerd. De deelnemers betalen hiervoor een bijdrage. In 2020 waren er geen cursussen.

De overige ontvangsten zijn o.a. herstel bewegwijzering route Bargerveen € 5.580,= en aanleg routes derden € 3.570,=.

Bijdrage gemeenten

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Bijdrage gemeenten	**897.901**	**897.901**	**847.671**

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in de exploitatiekosten (zie bijlage 1).

Bijdrage gemeenten fonds Recreatie en Toerisme	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Bijdrage gemeenten	**303.606**	**303.606**	**290.615**

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling overeengekomen bijdrage in het fonds Recreatie en Toerisme (zie bijlage 2).

Projecten	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Toegerekende projectontvangsten	**221.997**	**p.m.**	**433.411**

Het mutatiesaldo voor de projecten verschilt per jaar (zie bijlage 4a).

Toelichting op de programmarekening 2020

(bedragen in euro's)

LASTEN

Personeel	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Bruto salarissen	536.079	426.104	489.502
Sociale lasten	161.852	182.616	144.331
Uren naar projecten	-123.042	-24.280	-102.134
Reiskosten naar projecten	0	0	-2.682
Inlenen van personeel	3.448	0	19.834
Kosten salarisverwerking	4.035	3.170	3.056
Opleiding	6.943	5.810	13.362
Voorziening personeel	-35.000	0	35.000
Overige kosten	6.526	1.580	2.677
	560.841	**595.000**	**602.946**

Gedurende het jaar 2020 waren er 9,23 fte in dienst (10 medewerkers, 1 oproepkracht en 2 tijdelijke medewerkers). In 2019 waren er 9,35 fte in vaste dienst (11 medewerkers, 1 oproepkracht en 2 tijdelijke medewerkers).

De 2 tijdelijke medewerkers zijn in dienst voor ondersteuning van de aanleg van de wandelnetwerk projecten. Deze medewerkers waren niet opgenomen in de begroting.

Een medewerker van de afdeling Routebureau heeft een kleine uitbreiding van de uren gehad in verband met aanvullende projectwerkzaamheden.

Met een personeelslid is conform afspraak een vaststellingsovereenkomst opgemaakt. Tot 1 november 2020 was er sprake van een verplichting voortvloeiend uit de vaststellingsovereenkomst. De voorziening is hiervoor aangewend. De medewerker heeft inmiddels een dienstbetrekking elders.

Recreatieschap Drenthe voert diverse projecten uit. Afhankelijk van de projectopzet en het subsidieregime kunnen incidentele uren die projectmatig gemaakt zijn door interne medewerkers doorbelast worden naar projecten. Afhankelijk van het project kunnen de uren tegen een brutosalaris uurtarief dan wel met een opslag geboekt worden. Dit geeft geen garantie voor de komende jaren. Ten tijde van het opstellen van de begroting waren de door te belasten uren nog niet bekend.

Huisvesting	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Huur kantoorruimte	56.529	56.730	55.043
Energie kantoorruimte	11.201	11.560	10.936
Onderhoud pand	0	630	368
Huurkosten loods	8.484	8.160	8.316
Schoonmaakkosten	3.319	3.150	3.219
Overige huisvestingskosten	5.177	2.100	2.132
	84.710	**82.330**	**80.014**

Recreatieschap Drenthe huurt een gedeelte van het voormalig gemeentehuis van Diever, Brink 4b, de begane grond. Een deel hiervan wordt onderverhuurd aan de Stichting Drentse Fiets4Daagse en aan de firma Retrospect. De huurinkomsten zijn opgenomen onder de baten.

De energiekosten van het gehele pand worden gedeeld met de huurder van de bovenverdieping aan de hand van een verdeelsleutel gebaseerd op verbruiksgegevens.

Voor de opslag van borden en overige onderhoudsmaterialen wordt een loods gehuurd in Wijster.
De huurovereenkomst heeft een looptijd tot en met 31 december 2020.

Huisvestingskosten éénmalig	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Eénmalige kosten voor verhuizing	22.315	25.000	0
Voorziening verhuizing	15.685	0	0
	38.000	**25.000**	**0**

Eind december is Recreatieschap Drenthe verhuisd naar Dwingeloo, Drift 11c, voormalig Planetron. De verhuiskosten zijn door extra investeringen in de ICT-infrastructuur, inventaris, aanpassing telefonie, inrichting gezamenlijke vergaderzaal (samen met Marketing Drenthe) hoger uitgevallen dan begroot. Op 31 december waren nog niet alle werkzaamheden gereed en waren nog niet alle facturen bij het Recreatieschap ingediend. Hiervoor is een voorziening getroffen.

Onderhoud	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Autokosten	12.388		6.379
Gereedschappen e.d.	0		215
Onderhoud algemeen	31.138		21.910
Bewegwijzering	15.734		6.871
Toiletvoorzieningen onderhoud e.d.	478		12.568
Toiletvoorzieningen energie	2.900		2.829
	62.638	**54.600**	**50.772**

Het verouderde wagenpark heeft extra onderhoud gevraagd. Eind 2020 is een auto aangeschaft voor het Routebureau.

De kosten voor gereedschap zijn samengevoegd met onderhoud algemeen.

De kosten voor bewegwijzering zijn gestegen door groot onderhoud aan het fietsknooppuntennetwerk.

In verband met de Covid-19-maatregelen bleven de toiletvoorzieningen gesloten in 2020, daarom geen schoonmaakkosten en weinig onderhoudskosten.

Overige uitgaven	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Recreatiecongres	5.822	7.356	14.699
Recreatiesociëteit	278	1.050	1.279
Inkoop kaarten e.d.	8.478	0	5.008
Cursus R&T-ambtenaren e.a.	0	0	12.363
Kosten excursie	0	2.100	5.968
	14.578	**10.506**	**39.317**

Jaarlijks wordt er in het najaar een Recreatiecongres georganiseerd. De kosten waren lager omdat het dit jaar alleen mogelijk was om het congres online te organiseren. Het thema was dit jaar: Geluk(kig) in Drenthe en Ooststellingwerf.

De Recreatiesociëteit is een netwerkgroep met deelnemers uit verschillende organisaties 3x per jaar wordt er een thema-bijeenkomst georganiseerd. Begin maart kon er nog een bijeenkomst plaatsvinden, daarna niet meer.

In 2020 kon er geen cursus georganiseerd worden en de jaarlijkse bestuursexcursie kon ook niet doorgaan.

Overige uitgaven toeristische informatievoorzieningen	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Toeristische informatievoorziening	61.248	66.480	67.480
Drenthe.nl	51.350	51.000	50.000
	112.598	**117.480**	**117.480**

Bestuur	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Vergaderkosten en dergelijke	**349**	**530**	**5.100**

Vanaf maart werden de vergaderingen online georganiseerd.

Bureau	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Portikosten	1.464	1.050	474
Telefoonkosten	3.093	2.630	4.800
Reiskosten	5.260	9.450	14.798
Reiskosten woon- werk	1.627	0	1.577
Representatiekosten	1.203	530	2.284
Kantoorbenodigdheden	4.511	1.050	1.429
Kopieerkosten	1.242	1.580	747
Leasekosten	2.178	1.150	2.091
Kantinekosten	1.110	1.050	1.354
Automatiseringskosten	21.845	9.450	15.630
Documentatie en voorlichting	2.272	1.050	1.466
Abonnementen	3.079	1.470	2.435
Bankkosten	585	740	591
Verzekeringskosten	13.541	10.510	13.522
Accountantskosten	10.500	10.500	10.500
Website	0	0	255
Overige kosten	0	570	2.735
	73.510	**52.780**	**76.688**

De telefoonkosten zijn gestegen doordat er in verband met Covid-19 extra abonnementen zijn afgesloten omdat er meer thuis gewerkt wordt.

Recreatieschap Drenthe heeft vele contacten met haar opdrachtgevers en met projectbetrokkenen. In vergelijking met de begroting en vorig jaar zijn de reiskosten lager omdat de meeste overleggen online plaatsvonden.

De kantoorkosten zijn hoger door ontwikkelings- en opmaakkosten nieuwe huisstijl € 3.250,=.

De automatiseringskosten zijn met name gestegen door een nieuw automatiseringssysteem, van een nieuwe leverancier samen met Marketing Drenthe.

De medewerkers zijn gaan werken vanaf laptops, vanwege verplichting tot thuiswerken, omdat nog niet alle medewerkers een laptop hadden werd hierin geïnvesteerd.

Recreatieschap Drenthe heeft een aansprakelijkheidsverzekering overheid. De te betalen verzekeringspremie is afhankelijk van de omzet. Deze fluctueert jaarlijks met name door het verloop van de financiën binnen de meerjarige projecten.

Afschrijvingen	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Afschrijvingen	**3.160**	**4.867**	**2.562**

Zie bijlage 3.

Recreatie en Toerisme	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Uitgaven projecten in fonds	**199.081**	**303.606**	**272.594**

De uitgaven aan projecten in het fonds Recreatie en Toerisme zijn per jaar verschillend. De toezegging en de daadwerkelijke afronding vindt niet altijd in hetzelfde jaar plaats (zie bijlage 5).

Projecten	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Projectuitgaven	**221.997**	**p.m.**	**433.411**

Het mutatiesaldo voor de projecten verschilt per jaar (zie bijlage 4a).

Algemeen
De begrotingsoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten of komen pas tot uitdrukking bij het opmaken van de jaarrekening.

Reserves

(bedragen in euro's)

Onttrekking bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Saldo	**0**	**0**	**0**

Onttrekking bestemmingsreserve personele inzet	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Conform begroting	15.852	15.852	15.852
	15.852	**15.852**	**15.852**

Zoals in de begroting is opgenomen heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 15.852,= ten gunste van de brutosalarissen.

Toevoeging bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Saldo	104.525	0	18.021
	104.525	**0**	**18.021**

Het saldo betreft het verschil tussen ontvangsten en uitgaven in het boekjaar.

Niet alle toezeggingen worden uitbetaald in het jaar van toezegging. De uitbetaling zal dan plaatsvinden in volgende ja(a)r(en). Bepaalde toezeggingen worden pas uitbetaald bij afronding van het project.

Toevoeging bestemmingsreserve personele inzet	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Conform begroting	23.000	23.000	23.000
	23.000	**23.000**	**23.000**

Toevoeging bestemmingsreserve onderhoud	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Opheffen LF routes	0	0	2.244
	0	**0**	**2.244**

In 2019 zijn er inkomsten ontvangen van de stichting Landelijk Fietsplatform voor het opheffen van LF-routes.

Incidentele baten	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Verkoop Pottendijk	571.088	0	0
	571.088	**0**	**0**

De verkoop van de gronden aan de Pottendijk heeft plaatsgevonden in 2020,
* In de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 21 januari 2021 is inzake incidentele bate verkoop Pottendijk het volgende besloten:
- € 297.088 toevoeging aan bestemmingsreserve stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme
- € 274.000 uitbetaling volgens verdeelsleutel aan de deelnemende gemeenten

Controle**verklaring**

1. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe te Diever gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe te Diever op 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2020;
- de programmarekening over 2020; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controle-standaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leiding-gevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bericht van het Dagelijks Bestuur;
- Programmaverantwoording;
- Verplichte paragrafen; en
- Bijlagen (Investeringsstaat, Bijdrage gemeenten in de exploitatiekosten, Bijdrage gemeenten in het fonds Recreatie en Toerisme, Projecten, Fonds Recreatie en Toerisme, Bestemmingsreserve fonds Recreatie en Toerisme en Wet normering topinkomens).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 213 lid 3 onder d van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controle-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - o dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - o van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Drenthe;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Assen, 17 maart 2021

UNP accountants adviseurs B.V.
namens deze

drs. F. Geertsma RA

Digitaal getekend door Ferdy Geertsma

De digitale ondertekening van dit document door drs. F. Geertsma RA ziet op de ondertekening van de controleverklaring d.d. 17 maart 2021

Verplichte **paragrafen**

Verplichte paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen; externe risico's
Recreatieschap Drenthe is een gemeenschappelijke regeling die zich bezig houdt met het stimuleren van recreatie en toerisme. Het afgelopen jaar kijkt het Recreatieschap helaas terug op een jaar waarin de uitbraak van het Covid-19 virus grote gevolgen heeft voor de samenleving en ook vooral voor de sector waarvoor het Recreatieschap actief is.

De uitbraak van het virus kan op lange termijn doorwerken in de investeringscapaciteit van de sector en de groeipotentie. Uiteraard hoopt het Recreatieschap dat de sector een spoedig herstel tegemoet kan zien, maar hier is geen garantie voor. Het kan betekenen dat het economisch klimaat voor langere tijd te maken krijgt met een terugslag. Dit kan resulteren in minder investeringscapaciteit (toekomstige projecten komen moeizamer van de grond vanwege geringe cofinancieringscapaciteit).

Ook ziet het Recreatieschap dat de financiële positie van gemeenten danig verslechterd is. Hierdoor kan de beslissing vallen minder te willen of kunnen bijdragen aan nieuwe projecten van het Recreatieschap. Uiteraard is dit spijtig zeker gezien de gedachte waarop het Recreatieschap gebaseerd is: 'Samen Sterker door Samen te Werken'.

Financiële risico's
Het huidige risicomanagement is met name gebaseerd op de bepalingen van de BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Twee keer per jaar, bij de begroting en bij de jaarrekening, moeten de belangrijkste financiële risico's worden geactualiseerd en doorgerekend. Recreatieschap Drenthe moet een eigen vermogen, een weerstandsvermogen, hebben om deze financiële risico's af te kunnen dekken, mochten ze zich voordoen.

De paragraaf weerstandsvermogen dient volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ten minste de volgende inhoud te bevatten:

- A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- B. Een inventarisatie van risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie;
- C. Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Tegenover de weerstandscapaciteit staan de risico's die het Recreatieschap loopt. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd.

De risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. Onder dergelijke risico's wordt derhalve verstaan: alle redelijk voorzienbare onzekerheden die niet direct vooraf kwantificeerbaar zijn. Daarom kunnen er geen voorzieningen voor worden gevormd.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortkomt, worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit biedt een beter inzicht welke tegenvallers kunnen worden gevangen, zonder dat dit impact heeft op de reeds bestaande plannen. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Voor deze zogenoemde ratio geldt in zijn algemeenheid dat een relatie van 1 tot 1,4 gezien wordt als voldoende (beneden de 1 is onvoldoende tot matig). Het Recreatieschap Drenthe streeft naar een ratio van minimaal 1,5, hetgeen gezien mag worden als "ruim voldoende". Een ratio boven 2 is uitstekend en zou betekenen dat we 2 maal zoveel vermogen zouden moeten aanhouden als benodigd voor het risico dat wij lopen.

Om een goed beeld te geven van de structurele exploitatie en de projecten zijn een aantal gegevens over de afgelopen jaren opgenomen (bedragen in euro's).

	2020	2019	2018
Algemene reserve	102.658	98.518	93.463
Stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme	543.936	439.411	421.390
Bestemmingsreserve personele Inzet	67.455	60.307	53.159
Bestemmingsreserve onderhoud	43.569	43.569	41.325
Bestemmingsreserve ontwikkeling infrastructuur	50.696	50.696	50.696
Resultaat boekjaar na bestemming	6.355	4.140	5.055
Totale exploitatie (excl. projecten)	1.149.465	1.247.473	1.201.576
Totaal projecten	221.997	433.411	367.857

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen om niet begrote kosten op te kunnen vangen. De weerstands-capaciteit is het bedrag van het eigen vermogen dat vrij aanwendbaar is. Dit betreft de algemene reserve.

Personeel
Een kleine organisatie als het Recreatieschap is kwetsbaar voor wat de personele bezetting betreft. Voor veel functies is de beschikbaarheid van vervanging op hetzelfde kwalitatieve niveau niet haalbaar. Dit betekent al snel dat een beroep gedaan moet worden op externe ondersteuning. Een interim-functionaris zal uit het weerstandsvermogen bekostigd moeten worden.

Daarnaast kent het huidige personeelsbestand weinig leeftijdsdiversiteit. Enerzijds betekent dit dat het Recreatieschap wellicht te weinig gebruik maakt van kennis van de verschillende leeftijdsgroepen. Daarnaast houdt dit een risico in op uitval c.q. verlies van kennis op het moment dat de werknemers richting de pensioengerechtigde leeftijd gaan. Tevens kan door het fysiek zwaardere werk voor met name de 'routebureaumedewerkers' er meer ziekteverzuim c.q. uitval ontstaan.
Ook heeft het Recreatieschap te maken met een werknemer die gebruik maakt van politiek verlof. Deze werknemer heeft een 'terugkeer garantie'; dit betekent dat de kans bestaat dat op termijn deze werknemer weer terugkeert binnen het personeelsbestand.

De geringe omvang en opbouw van de organisatie evenals de werkdruk kunnen financiële risico's tot gevolg hebben. De ontwikkelingen worden door het bestuur en management nauwlettend gevolgd. Periodiek vinden beoordelingsgesprekken plaats waarin aandacht is voor werkdruk en het gewenste ontwikkelperspectief van het personeel.

Op basis van onze inschattingen (kans en impact) komen we tot:
- Vervanging bij ziekte en calamiteit (directie); 6 maanden, dagtarief € 1.000, 2 dagen per week € 52.000.
- Vervanging bij ziekte en calamiteit (administratie/routebureau); 6 maanden, dagtarief € 500, 2 dagen per week € 26.000.
- Risico leeftijdsopbouw/ uitval/ politiek verlof;12 maanden, € 50.000.

In totaal betreft het financieel risico voor Personeel hiermee € 128.000.

Onroerende zaken
Het Recreatieschap heeft sinds eind 2020 geen onroerende zaken in eigendom. Waardedaling of hiermee samenhangende risico's zijn er derhalve niet.

Materieel
Het Recreatieschap heeft geen gebouwen in eigendom en geen omvangrijke investeringen in materiële vaste activa gedaan. Er bestaan derhalve geen significante risico's omtrent waardering, vervanging en onderhoud.

Interne beheersing
Het Recreatieschap kent, net als iedere andere organisatie, mee- en tegenvallers in de sfeer van organisatie en overige kosten. Dit kan bijvoorbeeld betrekking hebben op overschrijding van budgetten voor huisvesting, communicatie, kantoor en overige kosten.

Dergelijke tegenvallers dienen opgevangen te kunnen vanuit het weerstandsvermogen. Het budget voor dit type kosten is bij het Recreatieschap ongeveer € 200.000 per jaar. Indien een tegenvaller blijkt in het verslagjaar zal dit, bij continuïteit van de tegenvaller, d.m.v. een begrotingswijziging in het daarop volgende jaar dienen te worden voorgelegd aan de deelnemers van de regeling.

	Kans en impact	Financieel risico
Budgetoverschrijding	10 % van geraamde kosten	€ 20.000 gedurende 1 jaar

Behalve aan de kostenkant kunnen ook de opbrengsten tegenvallen. Het Recreatieschap kent geen grote stromen hierin. De opbrengsten bestaan uit contributie en ontvangen bijdragen voor activiteiten die het Recreatieschap organiseert. Mochten de activiteiten geen/ minder doorgang vinden, dan zullen de opbrengsten afnemen. Aangezien dit direct samenhangt met de kosten voor de organisatie, bevat dit geen risico voor het Recreatieschap Drenthe.

Projecten
De projecten staan bij het Recreatieschap feitelijk buiten de exploitatie. Ter financiering van de projecten wordt een beroep gedaan op externe subsidiegevers. Daarnaast wordt aan een aantal projecten een bijdrage vanuit het stimuleringsfonds Recreatie en Toerisme toegekend. Het saldo van het stimuleringsfonds vormt feitelijk een buffer om de projecten te financieren en de eventuele mee- en tegenvallers op te vangen.

Tegenvallers zullen de mogelijkheden in de toekomst om projecten uit te voeren beperken maar zullen in de basis de weerstandscapaciteit van het Recreatieschap niet aantasten. De stand van de projecten wordt periodiek scherp beoordeeld zodat mogelijke afwijkingen tijdig in beeld komen. In de berekening van het weerstandsvermogen wordt om vorenstaande redenen dan ook met de projecten geen rekening gehouden.

Wederom zijn in 2020 projecten uitgevoerd en in uitvoering genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Regelmatig vindt overleg plaats tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende. Aandacht wordt hierbij gevestigd op de juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie. Hierdoor worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Balansrisico's
Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en bij welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen in 2021 daadwerkelijk worden ontvangen (het zijn vorderingen met een legitieme basis). Betreffende de gehanteerde afschrijvingsmethodiek is grotendeels aansluiting gezocht bij de gemeentelijke uitgangspunten. Derhalve is er geen sprake van een financieel risico.

Gerechtelijke procedures
Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd. Derhalve is er geen sprake van een financieel risico.

Onderhoud sanitaire voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart
In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is redelijk. Deze kosten zijn opgenomen in de begroting, derhalve is er geen sprake van een financieel risico.

Mogelijke invoer vennootschapsbelastingplicht
Per 1 januari 2016 is de wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen van kracht geworden. De organisatie kent een gering aantal kleinschalige commerciële activiteiten. Het risico dat deze wet op het Recreatieschap van toepassing is, acht zij beperkt.

Samenvatting en afweging
Resumerend kan tot de volgende opstelling gekomen worden met betrekking tot het gewenste niveau van het benodigde weerstandsvermogen op basis van de geformuleerde uitgangspunten:

Totaaloverzicht	**Financieel risico**
Personeel	€ 128.000
Materieel	0
Interne beheersing	20.000
Overige opbrengsten	0
Projecten	0
Totaal	**€ 148.000**

Afgewogen kan worden dat de risico's zich meestal niet tegelijkertijd voordoen. Dit betekent dat de omvang van het benodigde weerstandsvermogen niet per se de optelsom van de samenstellende delen (kans en impact) behoeft te vormen. Verder kan opgemerkt worden dat het Recreatieschap een gemeenschappelijke regeling is. Deze rechtsvorm betekent uiteindelijk dat mochten de financiële middelen van het Recreatieschap ontoereikend blijken te zijn, de deelnemende gemeenten de tekorten dienen aan te vullen.

De huidige omvang van de weerstandscapaciteit is per 31 december 2020 € 102.658,=. De ratio weerstandsvermogen bedraagt € 102.658 / € 148.000 = 0,69. Dit is beneden de streefnorm van 1,5. Dit is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten door het bestuur als redelijk geacht, echter een verdere versterking, gelet op benoemde risico's, verdient aanbeveling. Gelet op de benodigde weerstandscapaciteit is een verdere versterking zeer gewenst. Als tegenvallers niet gedekt kunnen worden zullen de deelnemende gemeenten tekorten moeten aanvullen.

Financiële kengetallen
Om een oordeel te geven over de financiële positie van het Recreatieschap Drenthe zijn naast de berekening van het weerstandsvermogen de volgende belangrijke financiële kengetallen berekend.

Financiële kengetallen	**Realisatie 2019**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Norm**
Netto schuldquote	-41,61%	-54,99%	-66,72%	< 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-41,61%	-54,99%	-66,72%	< 130%
Solvabiliteitsratio	49,71%	51,24%	62,57%	> 25%
Structurele exploitatieruimte	2,26%	3,13%	7,92%	> 0%

Netto schuldquote
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Recreatieschap Drenthe ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe beter. Ten opzichte van het voorgaande boekjaar is een verbetering van netto schuldquote te zien. Dit komt vooral door toename van de vlottende activa, veroorzaakt door de verkoop van de gronden aan de Pottendijk, waarvan de bestemming nog plaats moet vinden. De baten zijn eveneens sterk gestegen door de incidentele bate verkoop gronden Pottendijk. Het percentage van -66,72% is daarmee beïnvloed door incidentele gebeurtenissen.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Recreatieschap Drenthe in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het gerealiseerde percentage van 62,57% ligt ruimschoots boven de norm van 25% of hoger. Dit wordt vooral verklaard door het nog te bestemmen resultaat boekjaar waarin de incidentele baten verkoop gronden Pottendijk is opgenomen van € 571.088. Na verwerking voorstel resultaatbestemming zou de solvabiliteit 57,3% bedragen. Deze ligt daarmee eveneens ruimschoots boven de norm van 25% of hoger. Het stimuleringsfonds recreatie & toerisme draagt met name bij aan de solvabiliteit.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige gebeurtenissen die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. In 2020 betreft dit de verhuizing naar de nieuwe locatie en de verkoop van de gronden aan de Pottendijk in Emmen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief de mutatie van de reserves) en uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met het gerealiseerde percentage van 7,92% is sprake van een positieve exploitatieruimte in 2020. Dit wordt veroorzaakt door een sterkere toename van de structurele baten ten opzichte van de structurele lasten, wat verklaard wordt doordat er in 2020 minder aanspraak is gemaakt op het stimuleringsfonds recreatie & toerisme.
De uitbraak van het covid-19 virus is hier een belangrijke verklaring voor, minder projecten konden worden opgepakt waardoor er minder aanvragen zijn ingediend voor een bijdrage uit het fonds.

Financiering

Algemeen
Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogt de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden ingediend. Evenals in 2019 is er geen sprake van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is voor 2020 derhalve niet van toepassing.

Om praktische redenen is ervoor gekozen het model ‘kasgeldlimiet’ in deze paragraaf op te nemen. De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2020 gesteld op 8,2%. Van het begrotingstotaal van € 1.253.847 is dat € 102.815.

Recreatieschap Drenthe heeft in 2020 geen gebruik gemaakt van kasgeldleningen.

	1e kw 2020	2e kw 2020	3e kw 2020	4e kw 2020
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	1.253.847	1.253.847	1.253.847	1.253.847
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2
in een bedrag	102.815	102.815	102.815	102.815

Berekening netto-vlottende schuld:
Vlottende schuld -/- vlottende middelen
€ 186.894 -/- € 2.113.526 = -/- € 1.926.632

Toetsing kasgeldlimiet:
Kasgeldlimiet -/- netto vlottende schuld
€ 102.815 -/- -/- € 1.926.632 = € 2.029.447.

Verbonden partijen

Algemeen
Een verbonden partij is een privaat dan wel publiekrechtelijke organisatie, waarin het Recreatieschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In 2020 was er geen sprake van een verbonden partij.

Grondbeleid

In het verslagjaar 2020 zijn de gronden rond de locatie Pottendijk (gemeente Emmen) verkocht aan de pachters. De verkoop heeft plaatsgevonden op basis van de getaxeerde waarde. De verkoopopbrengst bestaat uit een eenmalige verkoopopbrengst en een 16-jarige toekomstige opbrengst. De toekomstige opbrengst zal ontvangen worden zodra de exploitatie van het geplande windmolenpark in productie wordt genomen.

Bedrijfsvoering

Zie jaarverslag.

Ondertekening

De jaarrekening 2020 en het jaarverslag 2020 zijn op 17 maart 2021 opgemaakt te Dwingeloo en ondertekend door het Dagelijks Bestuur, namens deze,

De heer R.E. Kleine (voorzitter)

De heer D.B. Dijkstra (directeur Recreatieschap Drenthe)

Bijlagen

Bijlage 1

(bedragen in euro's)

Bijdragen gemeenten in de exploitatiekosten (bijdrageregeling) 2020

Gemeente	in %	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Nog te ontvangen in 2020
Aa en Hunze	7,75	64.732	64.732	0
Assen	7,50	62.644	62.644	0
Borger-Odoorn	8,00	66.821	66.821	0
Coevorden	9,25	77.261	77.261	0
De Wolden	6,75	56.380	56.380	0
Emmen	18,00	150.346	150.346	0
Hoogeveen	8,00	66.821	66.821	0
Meppel	4,00	33.410	33.410	0
Midden-Drenthe	10,00	83.526	83.526	0
Noordenveld	7,25	60.556	60.556	0
Ooststellingwerf	7,50	62.644	62.644	0
Tynaarlo	6,25	52.204	52.204	0
Westerveld	7,25	60.556	60.556	0
Totaal	**107,5**	**897.901**	**897.901**	**0**

Bijlage 2

(bedragen in euro's)

Bijdragen gemeenten 2020 in het fonds Recreatie en Toerisme ter stimulering van projecten in het kader van Recreatie en Toerisme (bijdrageregeling).

Gemeente		Werkelijk 2020	Begroting 2020	Nog te ontvangen in 2020
Aa en Hunze		41.955	41.955	0
Assen		17.523	17.523	0
Borger-Odoorn		36.251	36.251	0
Coevorden		51.857	51.857	0
De Wolden		16.731	16.731	0
Emmen		14.557	14.557	0
Hoogeveen		13.893	13.893	0
Meppel		14.617	14.617	0
Midden-Drenthe		22.825	22.825	0
Noordenveld		15.413	15.413	0
Ooststellingwerf		15.662	15.662	0
Tynaarlo		17.700	17.700	0
Westerveld		24.622	24.622	0
Totaal		**303.606**	**303.606**	**0**

Bijlage 3

Overzicht materiële vaste activa

Omschrijving	Aanschaf-datum	Afschrijv. %	Aanschaf-waarde begin boekjaar	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aanschaf-waarde einde boekjaar	Totale afschrijving begin boekjaar	Afschrijving desinves-teringen	Boek-waarde begin boekjaar	Afschrijving boekjaar	Boek-waarde einde boekjaar	Rest-waarde begin boekjaar	Rest-waarde einde boekjaar
Vervoermiddelen													
Bedrijfsauto's													
Volkswagen 3-VLX-11	01-03-2011	20,00	19.708	0	0	19.708	16.708	0	3.000	0	3.000	3.000	3.000
Volkswagen 5-VZK-31	16-10-2012	20,00	20.250	0	0	20.250	17.250	0	3.000	0	3.000	3.000	3.000
Aanhanger + wijzer	30-04-2015	20,00	3.597	0	0	3.597	3.358	0	239	239	0	0	0
Volkswagen 6-VXS-11	02-12-2019	20,00	9.950	0	0	9.950	148	0	9.802	1.791	8.011	995	995
Peugeot V-325-K	25-11-2020	20,00	0	7.000	0	7.000	0	0	0	105	6.895	700	700
Subtotaal			53.505	7.000	0	60.505	37.464	0	16.041	2.135	20.906	7.695	7.695
Automatisering													
HP Pavilion computer	03-04-2017	20,00	1.147	0	0	1.147	630	0	517	230	287	0	0
Beeldschermen 3x	18-04-2018	20,00	3.975	0	0	3.975	1.392	0	2.583	795	1.788	0	0
Plotter	22-12-2020	20,00	0	1.975	0	1.975	0	0	0	0	1.975	0	0
			5.122	1.975	0	7.097	2.022	0	3.100	1.025	4.050	0	0
Totaal			**58.627**	**8.975**	**0**	**67.602**	**39.486**	**0**	**19.141**	**3.160**	**24.956**	**7.695**	**7.695**

Bijlage 4a

Onderhanden projecten
(bedragen in euro's)

Naam project	Project nummer	Saldo per 1-1-2020 Vordering	Saldo per 1-1-2020 Schuld	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo per 31-12-20 Vordering	Saldo per 31-12-20 Schuld
Regionaal Landschap	790		21.191	1.331	0		19.860
Buitensportfonds	802		34.491	6.578	7.423		35.336
Vitale Vakantieparken	811		18.682	3.360	0		15.322
Ontwikkeling wandelknoopp. gem. Coevorden	822		114.364	71.837	2.661		45.188
Ontwikkeling wandelknoopp. gem. Borger-Odoorn	823		61.063	80.483	50.000		30.580
Ontwikkeling wandelknoopp. gem. De Wolden	824		29.286	26.590	20.261		22.957
Vernieuwing fietsknooppuntensysteem	826		57.267	269.898	239.286		26.655
Ontwikkeling Hünenweg	830		15.175	19.993	20.366		15.548
RouteApp Drenthe	831		20.861	4.400	0		16.461
Recreatie Expert Team fase 5	837		65.340	35.449	22.035		51.926
Ontwikkeling wandelknoopp. gem. Meppel	845		0	10.855	34.667		23.812
Ontwikkeling wandelknoopp. gem. Westerveld	846		0	14.911	90.451		75.540
Ontwikkeling wandelknoopp. gem. Noordenveld	847		0	2.095	105.741		103.646
Infoborden Drentse monumenten	848		23.928	5.625	0		18.303
Dashboard Impact Toerisme	849		0	15.750	22.000		6.250
Wandelknooppunten onderhoud	850		0	3.325	24.942		21.617
Paardrijden en mennen	851		0	0	9.298		9.298
Bankjes in Drenthe	852		0	0	60.000		60.000
Perspectief 2030	853		0	19.167	0	19.167	
Afgeronde projecten in 2020		104.513		174.828	279.341		0
Mutatie projectsaldo				221.997			
Totaal		**104.513**	**461.648**	**990.492**	**990.492**	**19.167**	**598.299**

Bijlage 4b

Toelichting op lopende projecten
(bedragen in euro's)

Naam project:	**Regionaal Landschap**	
Totale kosten:	44.600	
Subsidie:	40.000	
Bijdrage derden:	4.600	
Startdatum:	1 augustus 2015	
Einddatum:	31 december 2020	gewijzigd naar 31 december 2021
	Saldo per 31 december 2020	19.860
	Nog te verwachten kosten	-19.860
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Buitensportfonds**	
Totale kosten:	49.923	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	12.500	
Recreatieschap:	37.923	
Startdatum:	1 december 2016	
Einddatum:	31 december 2020	gewijzigd naar 31 december 2021
	Saldo per 31 december 2020	35.336
	Nog te verwachten kosten	-35.336
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Vitale Vakantieparken**	
Totale kosten:	347.028	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	32.028	
Recreatieschap:	315.000	
Startdatum:	1 januari 2017	
Einddatum:	31 december 2024	
	Saldo per 31 december 2020	15.322
	Nog te verwachten kosten	-215.322
	Nog te verwachten inkomsten	200.000
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Ontwikkeling wandelknooppunten 2 gemeente Coevorden**	
Totale kosten:	151.667	
Subsidie:	36.667	
Bijdrage derden:	100.000	
Recreatieschap:	15.000	
Startdatum:	1 december 2017	
Einddatum:	31 december 2020	gewijzigd naar 1 oktober 2021
	Saldo per 31 december 2020	45.188
	Nog te verwachten kosten	-64.861
	Nog te verwachten inkomsten	19.673
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Ontwikkeling wandelknooppunten 2 gem. Borger-Odoorn**	
Totale kosten:	151.667	
Subsidie:	36.667	
Bijdrage derden:	100.000	
Recreatieschap:	15.000	
Startdatum:	1 december 2017	
Einddatum:	31 december 2020	gewijzigd naar 1 oktober 2021
	Saldo per 31 december 2020	30.580
	Nog te verwachten kosten	-52.914
	Nog te verwachten inkomsten	22.334
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Ontwikkeling wandelknooppunten 2 gemeente De Wolden**	
Totale kosten:	128.961	
Subsidie:	36.667	
Bijdrage derden:	71.294	
Recreatieschap:	21.000	
Startdatum:	1 december 2017	
Einddatum:	31 december 2020	gewijzigd naar 1 oktober 2021
	Saldo per 31 december 2020	22.957
	Nog te verwachten kosten	-102.324
	Nog te verwachten inkomsten	79.367
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Vernieuwing fietsknooppuntensysteem**	
Totale kosten:	507.827	
Subsidie:	507.827	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 september 2018	
Einddatum:	1 april 2020	gewijzigd naar 1 oktober 2021
	Saldo per 31 december 2020	26.655
	Nog te verwachten kosten	-125.920
	Nog te verwachten inkomsten	99.265
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Ontwikkeling Hünenweg**	
Totale kosten:	225.425	
Subsidie:	157.798	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	67.628	
Startdatum:	26 oktober 2018	
Einddatum:	30 juni 2022	
	Saldo per 31 december 2020	15.548
	Nog te verwachten kosten	-201.032
	Nog te verwachten inkomsten	185.484
	Per saldo	**0**

Naam project:	**RouteApp Drenthe**	
Totale kosten:	45.186	
Subsidie:	15.000	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	30.186	
Startdatum:	1 december 2018	
Einddatum:	31-12-2020	gewijzigd naar 31 januari 2021
	Saldo per 31 december 2020	16.461
	Nog te verwachten kosten	-16.461
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Recreatie Expert Team fase 5**	
Totale kosten:	86.000	
Subsidie:	65.000	
Bijdrage derden:	16.000	
Recreatieschap:	27.035	
Startdatum:	1 januari 2019	
Einddatum:	31 december 2020	gewijzigd naar 31 december 2021
	Saldo per 31 december 2020	51.926
	Nog te verwachten kosten	-64.926
	Nog te verwachten inkomsten	13.000
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Ontwikkeling wandelknooppunten 3 gemeente Meppel**	
Totale kosten:	in behandeling	
Subsidie:	43.333	
Bijdrage derden:	in behandeling	
Recreatieschap:	15.000	
Startdatum:	1 november 2019	
Einddatum:	31 december 2022	
	Saldo per 31 december 2020	23.812
	Nog te verwachten kosten	
	Nog te verwachten inkomsten	
	Per saldo	

Naam project:	**Ontwikkeling wandelknooppunten 3 gem. Westerveld**	
Totale kosten:	158.333	
Subsidie:	43.333	
Bijdrage derden:	100.000	
Recreatieschap:	15.000	
Startdatum:	1 november 2019	
Einddatum:	31 december 2022	
	Saldo per 31 december 2020	75.540
	Nog te verwachten kosten	-159.206
	Nog te verwachten inkomsten	83.666
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Ontwikkeling wandelknooppunten 3 gem. Noordenveld**	
Totale kosten:	114.407	
Subsidie:	43.333	
Bijdrage derden:	71.074	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 november 2019	
Einddatum:	31 december 2022	
	Saldo per 31 december 2020	103.646
	Nog te verwachten kosten	-112.312
	Nog te verwachten inkomsten	8.666
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Open monumenten borden**	
Totale kosten:	59.106	
Subsidie:	23.928	
Bijdrage derden:	16.678	
Recreatieschap:	18.500	
Startdatum:	1 december 2019	
Einddatum:	31 december 2020	gewijzigd naar 31 december 2021
	Saldo per 31 december 2020	18.303
	Nog te verwachten kosten	-53.481
	Nog te verwachten inkomsten	35.178
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Dashboard Impact Toerisme**	
Totale kosten:	22.000	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	20.500	
Recreatieschap:	1.500	
Startdatum:	16 november 2020	
Einddatum:	1 april 2021	
	Saldo per 31 december 2020	6.250
	Nog te verwachten kosten	-6.250
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Wandelknooppunten onderhoud**	
Totale kosten:	n.t.b.	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	n.t.b.	
Recreatieschap:	0	
Startdatum:	1 oktober 2020	
Einddatum:	31 december 2025	
	Saldo per 31 december 2020	21.617
	Nog te verwachten kosten	-21.617
	Nog te verwachten inkomsten	0
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Paardrijden en mennen in Drenthe op de kaart**	
Totale kosten:	33.298	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	33.298	
Startdatum:	1 november 2020	
Einddatum:	31 december 2022	
	Saldo per 31 december 2020	9.298
	Nog te verwachten kosten	-33.298
	Nog te verwachten inkomsten	24.000
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Bankjes in Drenthe**	
Totale kosten:	100.000	
Subsidie:	75.000	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	25.000	
Startdatum:	1 december 2020	
Einddatum:	1 april 2022	
	Saldo per 31 december 2020	60.000
	Nog te verwachten kosten	-100.000
	Nog te verwachten inkomsten	40.000
	Per saldo	**0**

Naam project:	**Perspectief 2030**	
Totale kosten:	25.000	
Subsidie:	0	
Bijdrage derden:	0	
Recreatieschap:	25.000	
Startdatum:	1 december 2020	
Einddatum:	31 december 2021	
	Saldo per 31 december 2020	-19.167
	Nog te verwachten kosten	-5.833
	Nog te verwachten inkomsten	25.000
	Per saldo	**0**

Bijlage 5

Fonds Recreatie en Toerisme

2020

Projectnr.	AB/DB-besluit	Project	Bestemd	Totale project kosten	Uitg. eerdere jaren	Uitgaven	Nog uit te geven	"Vrijval/ over-schrijding"	Fin. afw.	Status
827	DB: 11-01-2017	Vitale vakantieparken	50.000	zie 2017		0	0	50.000	nee	Vrijval
828	DB: 04-04-2018	Vitale vakantieparken taskforce	60.000	zie 2018		60.000	0	0	nee	Klaar
829	Directie	Marketingagenda Zuidwest Drenthe	5.000	zie 2019		0	5.000	0	nee	
831	DB: 14-11-2018	Hünenweg	16.907	zie 2019		16.907	0	0	ja	Klaar
834	Directie	Horeca vakpunt Drenthe	15.000	50.000		12.397	0	2.603	nee	Klaar
835	Directie	Ontwikkeling visie vrijetijdssector Drenthe/Perspectief 2030	25.000	75.000		600	24.400	0	nee	
836	Directie	St. De Hondsrug UNESCO Global Geopark	20.000	zie 2014		20.000	0	0	nee	Klaar
837	Directie	Stellingenpad	750	35.150		0	750	0	nee	
838	Directie	Congres	10.000	0		0	0	10.000	ja	Vrijval
840	Directie	Continu Vrije Tijd Onderzoek (CVO) 2020	5.751	17.253		0	5.751	0	nee	
842	Directie	Wandelnetwerk gemeente Meppel fase 1	15.000	100.000		0	15.000	0	ja	
843	Directie	Wandelnetwerk gemeente Noordenveld (fase 2)	15.000	170.000		0	15.000	0	ja	
844	Directie	Wandelknooppunten-systeem gemeente Westerveld	15.000	zie 2017		0	15.000	0	ja	
845	Directie	Boomhut Battle 2019	10.000	zie 2018		10.000	0	0	nee	Klaar
846	Directie	Naturpark Moor-Veenland meertaligheid musea en dagrecreatie	18.019	356.530		18.019	0	0	nee	Klaar
847	Directie	Bankjes wandelroutes Dalen	1.500	1.500		0	1.500	0	nee	
848	Directie	In Boekvorm publicatie boek Gewogen Ruimte	525	525		482	0	43	nee	Klaar
850	Directie	Pilot Kop van Drenthe	5.000	73.500		5.000	0	0	nee	Klaar
851	Directie	Plaatselijk Belang Nijeberkoop e.o. brug wandelroute Tussen Frankrijk en Egypte	250	250		250	0	0	nee	Klaar
852	Directie	FietsZe MTB baan voor mensen met handicap	5.000	181.000		0	5.000	0	nee	
853	Directie	Hippisch Toerisme	32.423	7.423		7.423	0	25.000	ja	Vrijval
854	Directie	Versterken toeristisch product Holtingerpoort	6.000	20.769		6.000	0	0	nee	Klaar
855	Directie	Belevingskaart Veengebied gemeente Emmen	3.000	18.000		3.000	0	0	nee	Klaar
856	Directie	Ecorys-rapport	15.000	15.000		0	15.000	0	ja	
857	Directie	Renovatie en onderhoud Pad van Theodoor Orvelte	5.000	47.985		0	5.000	0	nee	
858	Directie	Dashboard Impact Toerisme	3.000	33.500		1.500	1.500	0	ja	
859	Directie	Paardrijden en mennen in Drenthe op de kaart	24.000	24.000		0	24.000	0	ja	
860	Directie	Boomhutbattle 2020	-17.500	0		-17.500	0	0	nee	Klaar

Afloop 2019										
775	Directie	Familiepad Koekange	5.000	60.000		0	5.000	0	nee	
776	Directie	Leader Marketingagenda Zuidwest Drenthe	5.000	164.000		4.132	0	868	nee	Klaar
777	Directie	st. Het Drentse Landschap knapzakroutes 3.0	15.000	114.000		0	15.000	0	nee	
778	Directie	Premiere Brugklasfilm De tijd van m'n leven	3.750	24.990		0	0	3.750	nee	Vrijval
780	Directie	Wandelnetwerk fase 3 De Wolden	21.000	141.667		0	21.000	0	ja	
783	Directie	Aftrap toeristisch seizoen en Bikeconomics	4.000	20.000		0	0	4.000	nee	Vrijval
787	Directie	Toeristishe infrastructuur Geelbroek Drentsche Aa	15.000	165.000		0	15.000	0	nee	
794	Directie	Belvedere Norg	7.500	30.000	1.100	0	0	6.400	ja	Klaar
799	Directie	Onderzoek marktpotentie hotelontwikkelingen Meppel, Westerveld en De Wolden	5.000	12.500		5.000	0	0	ja	Klaar
802	Directie	St. CRAS/Historische vereniging 'De Smilde' folderdisplay	1.000	17.000	225	0	0	775	nee	Klaar
804	Directie	Kwaliteitsimpuls Ruiterweg-Zeegsersteeg Drentsche Aa	10.000	233.635		0	10.000	0	nee	
806	Directie	Wandelplatform Drenthe als eerste stap naar uitvoering Wandelkompas Drenthe	15.000	30.000		12.287	0	2.713	ja	Klaar
809	Directie	Holtingerpoort Beleefroute Kabouterspoor	5.000	10.818		5.000	0	0	nee	Klaar
811	Directie	Leisure Valley inventarisatie data-aanbod en data-behoefte VTE Drenthe	2.500	10.000		1.800	0	700	ja	Klaar
814	Directie	St. Achterland boekproject Drenthe, literaire reis door de tijd	2.500	20.000		0	2.500	0	nee	
823	Directie	Open monumentenborden	18.500	59.106	450	0	18.050	0	ja	
824	Directie	Continu Vrije Tijd Onderzoek (CVO) 2019	5.751	17.253		5.751	0	0	nee	Klaar
Afloop 2018										
729	Directie	Toeplah kinderfietsroutes gemeente Aa en Hunze	6.000	111.750	708	2.877	2.416	0	nee	
738	DB 04-04-2018	Destination Branding	25.000	50.000		0	25.000	0	nee	
742	Directie	Gem. Noordenveld kwaliteitsimpuls fietsbeleving en innovatie, onderdeel banken	10.000	100.000		10.000	0	0	nee	Klaar
761	Directie	Ontwikkeling wandelnetwerk Coevorden	15.000	151.667		0	15.000	0	ja	
762	Directie	Ontwikkeling wandelnetwerk Borger-Odoorn	15.000	151.667		0	15.000	0	ja	
Afloop 2017										
702	Directie	Netzwerk project: ondernemers voor ondernemers	15.000	50.000		8.157	0	6.843	ja	Klaar
Afloop 2016										
653	Directie	Wandelknooppunten-systeem gem. Midden-Drenthe (fase 2)	15.000	zie 2016		0	15.000	0	ja	
Afloop 2014										
543	Directie	Recreatieve voorzieningen Oude Willem	16.045	100.000		0	0	16.045	nee	Vrijval
Totaal			**623.171**	**3.072.437**	**2.483**	**199.081**	**291.867**	**129.741**		

Bijlage 6

Bestemmingsreserve fonds Recreatie en Toerisme
(bedragen in euro's)

	stand per 1 januari	bijdragen gemeenten	uitgaven fonds	stand per 31 december	investeringen mogelijk gemaakt door het fonds
verslagjaar 2016	350.923	232.728	-131.399	452.252	1.219.631
verslagjaar 2017	452.252	241.553	-255.073	438.732	1.766.441
verslagjaar 2018	438.732	289.597	-306.939	421.390	1.682.533
verslagjaar 2019	421.390	290.615	-272.594	439.411	2.719.790
verslagjaar 2020	439.411	303.606	-199.081	543.936	1.227.385
Totaal					**8.615.779**

De middelen welke per 31 december aanwezig zijn in de bestemmingsreserve zijn reeds toegezegd. Veelal betreffen dit bijdragen aan langjarige projecten. De uitbetaling van de gelden vindt veelal achteraf plaats (nadat verantwoording van het project is ontvangen).

Bijlage 7

Wet Normering Topinkomens - Verantwoording 2020 Recreatieschap Drenthe
Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze regelgeving verplicht om de bezoldiging van topfunctionarissen toe te lichten. De topfunctionarissen betreffen de leden van het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de directeur. De WNT is van toepassing op Recreatieschap Drenthe. Het voor Recreatieschap Drenthe toepasselijke algemeen bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000.

2020 (bedragen x € 1)	
Naam	D.B. Dijkstra
Functiegegevens	Directeur
Functievervulling 2020	1/1-31/12
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking	ja
Beloning	88.596
Onkostenvergoeding	912
Beloningen betaalb. op termijn	15.529
Subtotaal	105.037
Individueel WNT-maximum	201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totaal bezoldiging 2020	**105.037**

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

2019 (bedragen x € 1)	
Naam	D.B. Dijkstra
Functiegegevens	Directeur
Functievervulling 2019	1/1-31/12
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking	ja
Beloning	86.060
Onkostenvergoeding	6.941
Beloningen betaalb. op termijn	14.534
Totaal bezoldiging 2019	**107.535**
Individueel WNT-maximum	194.000

Recreatieschap Drenthe kent een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur.
De bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun inzet in de betreffende besturen.

Voor de samenstelling van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks bestuur verwijzen wij u naar het jaarverslag.

Bijlage 8

Gebeurtenissen na balansdatum

In het tijdspad van opstellen en vaststellen van de rekening moeten gunstige en ongunstige gebeurtenissen, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, altijd in de jaarrekening worden verwerkt als deze onontbeerlijk zijn voor het inzicht van het bestuur bij de vaststelling van de jaarstukken. Het gaat dan om gebeurtenissen met materiële bedragen ten opzichte van het totaal van baten en/of lasten. In 2021 blijven in Nederland de gevolgen van het COVID-19 virus voelbaar. Recreatieschap Drenthe volgt de door de overheid gegeven Covid-19 maatregelen. Wij verwachten hieruit (vooralsnog) geen financiële impact die bij de gebeurtenissen na balansdatum gespecificeerd moeten worden.

Recreatieschap **Drenthe**

Recreatieschap Drenthe | Drift 11c | 7991 AA | Dwingeloo | **recreatieschap.nl**
KvK-nr.: 52124479 | BTW-nr.: NL003828591B01